

URIERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

М. Улещук

Serie nouă, nr. 505-506 / iunie 2024

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

+25%

Pentru noi, este un rezultat istoric, pentru că niciodată până acum Uniunea Ucrainenilor din România nu a avut un număr atât de mare de aleși locali în opt județe – Arad, Botoșani, Maramureș, Satu Mare, Suceava, Timiș, Caraș-Severin și, pentru prima dată, în Tulcea! Voturile obținute de candidații noștri ne motivează să mergem cu entuziasm mai departe și să privim cu încredere și optimism spre viitor.

UNITI ÎN ALEGERE,
PUTERNICI ÎN DECIZII!

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) a înregistrat un nou succes electoral la alegerile locale din 9 iunie 2024, reușind să-și atingă obiectivul de a-și consolida prezența în structurile administrației locale din localitățile cu populație majoritar ucraineană. Am obținut o creștere de aproximativ 25% în ceea ce privește reprezentarea noastră județeană și locală!

Pentru noi, este un rezultat istoric, pentru

că niciodată până acum Uniunea Ucrainenilor din România nu a avut un număr atât de mare de aleși locali în opt județe – Arad, Botoșani, Maramureș, Satu Mare, Suceava, Timiș, Caraș-Severin și, pentru prima dată, în Tulcea! Voturile obținute de candidații noștri ne motivează să mergem cu entuziasm mai departe și să privim cu încredere și optimism spre viitor. De multe ori participarea într-o competiție acerbă, la acest nivel, este o izbândă în sine.

Realegerea primarilor și consilierilor UUR, precum și votarea noilor candidați, propuși de Uniune, în unele localități și județe pentru prima dată, demonstrează nivelul ridicat de încredere al membrilor comunității ucrainene în cei care le-au reprezentat și le vor reprezenta cu responsabilitate și devotament interesele în următorii patru ani, precum și în capacitatea Uniunii Ucrainenilor din România de a reprezenta în mod consecvent atât interesele comunității ucrainene, cât și ale celorlalți locuitori din județele cu o populație ucraineană semnificativă.

În ciuda unei campanii electorale dominate de partidele mari, am făcut față cu brio competiției electorale acerbe, cu multe succese notabile.

Ne bucură și faptul că membrii comunității ucrainene nu s-au lăsat atrași de plasele întinse de „oamenii de bine”, care, în repetate rânduri, au încercat să dezbinе comunitatea, să pună tot felul de piedici, inclusiv să conteste, fără succes, candidaturile din partea UUR. Sunt aceiași oameni, mulți dintre ei „certați cu legea”, care, atrași de mirajul banilor, încearcă din răspuțeri să distrugă ceea ce Uniunea Ucrainenilor din România, cu eforturi comune, a reușit de-a lungul anilor.

Le mulțumim tuturor ucrainenilor, și nu numai, care pe 9 iunie au venit la urne pentru a vota candidații Uniunii Ucrainenilor din România, precum și membrilor UUR, care prin implicare, seriozitate, determinare și dedicare au contribuit la obținerea acestui rezultat. Vom continua să lucrăm pentru atingerea obiectivelor noastre în perioada 2024 – 2028: creșterea nivelului de trai și a calității vieții ucrainenilor din România. Uniți, împreună, construim o comunitate și mai puternică!

Din sumar:

- ◆ Interviu cu prim-vicepreședintele UUR – Vasile Pasenciuc ➤ pag. 3, 11
- ◆ Cronica activității UUR ➤ pag. 4
- ◆ Mesajul președintelui UUR cu prilejul Zilei Copilului ➤ pag. 5
- ◆ Concursul Național „Istoria și Tradițiile Ucrainenilor din România”, la Suceava ➤ pag. 6, 14
- ◆ UUR alături de studenții ucraineni ai UBB ➤ pag. 7
- ◆ Limba maternă, poezia inimii ➤ pag. 8
- ◆ Masă rotundă pe tema drepturilor minorităților naționale, la Sighetu Marmăției ➤ pag. 9
- ◆ Omagierea prozatorului Panas Myrnyi, la Cluj-Napoca ➤ pag. 10
- ◆ Un tânăr pensionar – Victor Hrihorciuc ➤ pag. 12, 15
- ◆ 28 de ani de la adoptarea Constituției Ucrainei ➤ pag. 13
- ◆ Gânduri de Rusalii ➤ pag. 16

ÎN 2024, PRINCIPALA ARMĂ A APĂRĂRII EUROPEI ESTE VOTUL!

Se vorbește foarte puțin despre Europa în aceste săptămâni. Discursul electoral local a înlocuit și obturat total discuția despre Europa și despre rolul României pe continent.

Astăzi, discursul despre Europa este sărac în forme și sărac în impact. Negustorii electorali împânzesc țara, din nou, cu promisiuni și iluzii.

Alegerile din 9 iunie sunt totuși relevante din perspectiva menținerii și consolidării valorilor europene în România, precum și a apartenenței noastre la lumea liberală occidentală.

Iluzia de a aprecia drept ireversibilă evadarea noastră din tirania ideologică a Estului ne poate costa scump.

La estul României, în Ucraina, poporul ucrainean apără în tranșee dreptul acestuia de a-și aduce țara în lumea liberă. Și românii au luptat și au murit pentru ca luminile Europei să strălucească aici.

Europa este, pentru România, o garanție și un spațiu al libertății!

Europa este, pentru mulți români, spațiul în care aceștia aleg să lucreze și să trăiască. În țările europene, mulți români găsesc șansa unei vieți demne și reușite, pe care câteodată li se pare că nu o pot găsi acasă. Europa este garanția unei civilizații politice, culturale, sociale, educaționale și etice, locul în care românii își regăsesc natural frații, prietenii și aliații.

Europa, respectiv alegerea noastră de a trăi într-un spațiu al libertății, reprezintă răzbușarea noastră pentru chinurile, fricile și suferințele vieții nelibere a părinților și bunicilor noștri.

Nădăjduim să nu dezmințim speranța acestora că lumea liberă pe care au ales-o ei și pe care o trăim noi va rezista turbulențelor ce o amenință.

Astăzi, aceste turbulențe sunt tot mai mari: de la noul proiect imperialist al Estului, care vine cu moarte, bombe, rachete, tunuri și tancuri până la promisiunile populiste ce dansează pe sârma subțire a contestării directe a Europei și a valorilor ei.

Din nou este nevoie să apărăm Europa. În acest an, în România, principala armă a apărării noastre este votul.

Sunt numeroase, în România, formațiunile politice și civice de orientare europeană autentică, ale căror conectare naturală cu valorile europene a fost confirmată, ale căror relaționare firească cu valorile europene a ținut România departe de riscurile transformării ei în gubernie.

Uniunea Ucrainenilor din România este una dintre aceste formațiuni. (Și) noi construim Europa, în România, sisific, de aproape trei decenii!

România nu este o colonie a Europei, ci un centru de putere al ei, un spațiu în care vocația europeană și restabilirea legăturilor cu frații de pe continent s-au construit cu trudă și sânge. România este un centru puternic de manifestare a identității europene.

Europa din România și România europeană (singura Românie autentică, frumoasă și cinstită) vor rezista și acestor tunuri.

În 2024, vom apăra Europa și România europeană cu votul!

Sursa: uur.ro

COMUNICAT

La scurt timp după închiderea urnelor, doresc să vă împărtășesc câteva vești importante în urma rezultatelor parțiale ale alegerilor locale din 9 iunie.

Primele date oficiale parțiale indică o creștere remarcabilă de aproximativ 25% în ceea ce privește reprezentarea Uniunii Ucrainenilor din România la nivel județean și local! Pentru noi, acesta este un moment istoric, niciodată UUR nu a prezentat atât de mulți candidați în alegeri, în atât de multe localități!

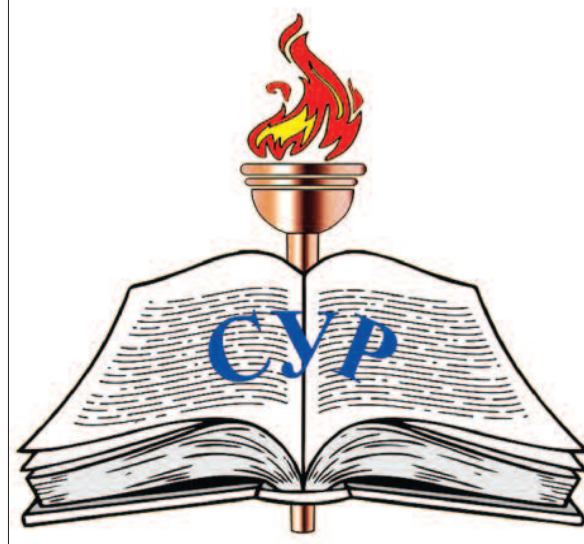
Încercările de parcurs, care au vizat intimidarea membrilor UUR, ne-nunțate piedici la depunerea candidaturilor reprezentanților noștri, cu scopul de a ne face să ne retragem selectiv din competiția electorală sau chiar să nu participăm deloc în alegeri, nu au avut succes. Dimpotrivă, am reușit să extindem prezența noastră în mai multe localități decât oricând. În prezent, Uniunea Ucrainenilor din România este reprezentată în 35 de comune, un progres semnificativ față de alegerile anterioare, rezultat care ne onorează și care vi se datorează.

Am avut o campanie dificilă, dar nu ne-am lăsat descurajați sau atrași în mocirla unor jocuri electorale nedemne pentru o țară europeană.

Ne-am prezentat în fața alegătorilor cu demnitate, concentrându-ne pe prezentarea proiectelor și inițiativelor noastre și punând accent pe dialogul deschis, pe identitatea și valorile europene, democrația, drepturile omului și protecția minorităților naționale etc., pe care Uniunea Ucrainenilor din România le împărtășește.

Numărul de aleși locali preconizează o creștere vizibilă și reflectă încrederea tot mai mare pe care comunitatea ucraineană ne-o acordă. În numeroase localități, am obținut rezultate record, consolidând astfel poziția noastră și influența locală.

Deși numărul de primari nu a crescut, acolo unde am avut candidați în funcție pentru această poziție am obținut aproximativ 80% din voturi, reconfirmând sprijinul masiv al comunităților ucrainene. Primăriile conservate ne-au adus rezultate pline de satisfacție, am reușit să de-tronăm competitori extrem de puternici, ceea ce demonstrează stabilitatea comunităților de ucraineni și calitatea liderilor noștri locali.

Mulțumesc tuturor alegătorilor noștri pentru mobilizare, vă mulțumesc că ați crezut în forța și unitatea Uniunii Ucrainenilor din România! Încrederea și sprijinul pe care ni le-ați acordat ne obligă în misiunea următorilor patru ani. Realizările la urne vi se datorează vouă, celor care ați crezut în noi și ne-ați oferit șansa de a vă reprezenta.

Interviu cu prim-vicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din România – Vasile Pasenciuc

Pe domnul Vasile Pasenciuc îl cunoaștem deja ca fiind un fervent promotor al culturii, limbii și tradiției ucrainene în România. Născut și crescut în comuna Remeți, județul Maramureș, domnul Pasenciuc și-a petrecut copilăria într-un mediu plin de activități în aer liber și într-o comunitate strânsă, unde „ucrainismul” a prosperat dintotdeauna. Absolvent al Facultății de Matematică, a ales să devină profesor și și-a dedicat cariera educației copiilor din comuna natală, unde a fost și director de școală. Membru al Uniunii Ucrainenilor din România încă de la înființare, domnul Pasenciuc a ocupat diverse funcții, iar, în prezent, este prim-vicepreședinte al Uniunii și președinte al Organizației locale Remeți a UUR. Implicarea sa în administrația publică locală ca și consilier și colaborarea strânsă cu actualul primar demonstrează dedicarea sa față de dezvoltarea comunității ucrainene din Remeți. Cu o viziune clară asupra viitorului, domnul Pasenciuc continuă să promoveze implicarea tinerilor în viața comunității și să susțină progresul cultural și educațional al ucrainenilor din România.

Fabian Popovici: Domnule Pasenciuc, încep prin a vă felicita pentru rezultatele deosebite obținute de Uniunea Ucrainenilor din România la alegerile locale din 9 iunie 2024, în comuna Remeți. Domnul Ivan Claudiu Brinzanic a câștigat un nou mandat de primar cu peste 79% din voturi, respectiv cu peste 930 de voturi, iar Uniunea a obținut cinci mandate de consilieri locali. Cum ați reușit să obțineți un scor atât de bun, mai bine spus, unul dintre cele mai bune rezultate din județul Maramureș?

Vasile Pasenciuc: În primul rând, doresc să vă mulțumesc atât pentru frumoasa prezentare, cât și pentru felicitările adresate cu privire la rezultatele obținute în cadrul alegerilor administrației publice locale desfășurate la data de 9 iunie. Îmi permit, fără lipsă de modestie, să afirm că aceste rezultate sunt unele bine meritate. Nu a fost ușor să ne menținem la același nivel și, mai mult, să îmbunătățim rezultatele, acestea fiind mult mai bune decât acum patru ani. În urmă cu patru ani, aceste rezultate ar fi fost probabil un vis pentru noi, însă activitatea desfășurată ne-a permis să avem certitudinea că rezultatele actuale vor fi pe măsură. Această reușită este rezultatul mai multor factori. Primul dintre aceștia a constat în identificarea unui candidat ideal pentru funcția de primar al comunei Remeți, în persoana domnului Ivan Claudiu Brinzanic, care a reușit pe parcursul acestor ultimi ani să reconfirme încrederea primită din partea cetățenilor și să demonstreze că merită să fie ales pentru un nou mandat. Un alt factor este reprezentat de identificarea unei echipe puternice pentru Consiliul Local, alcătuită din oameni tineri, serioși, de încredere și respectați în rândul comunității noastre. De asemenea, am planificat și desfășurat în amănunt o campanie electorală bazată pe seriozitate, corectitudine, fair-play și respect față de ceilalți competitori politici. Echipa noastră a început campania electorală încă din prima zi de la finalizarea alegerilor din 2020, prin prezența continuă în rândul comunității, prin înțelegerea și soluționarea problemelor acesteia și prin dorința de a face lucruri bune în beneficiul ei. Astfel, este important să înțelegem că o campanie electorală responsabilă nu se realizează doar înaintea alegerilor, ci trebuie susținută pe întreaga perioadă dintre alegeri. Aș sublinia importanța susți-

nerii din partea conducerii județene și centrale a Uniunii Ucrainenilor din România, prin implicarea activă și continuă a reprezentanților săi din comună. Acest lucru a culminat cu evenimentul lansării candidaților UUR, la care au participat peste 300 de persoane. Nu pot să nu amintesc și de „ajutorul” venit din partea anumitor adversari politici, care, prin false acuzații și atacuri asupra UUR și a candidaților săi, dar și prin absența unor demersuri concrete în sprijinul comunității, au întărit și mai mult convingerea oamenilor cu privire la alegerea echipei Uniunii Ucrainenilor din România. Concluzionând, am venit în fața alegătorilor cu realizări concrete, care pot fi probate, fără promisiuni false și fără a ataca pe ceilalți candidați, alegând să mergem pe un drum caracterizat de corectitudine și transparență.

F.P.: Domnule Pasenciuc, sunteți cunoscut pentru activitatea dumneavoastră în cadrul Uniunii Ucrainenilor din România. Ce realizări importante ați avut în ultimii ani în sprijinul comunității ucrainene din județul Maramureș, și nu numai?

V.P.: Este dificil să răspund la această întrebare fără să catalizez întreaga discuție asupra activității mele, însă mă voi rezuma la câteva aspecte generale privind calitatea mea de membru în Consiliul (Rada) Uniunii Ucrainenilor din România. În primul rând, am participat în mod constant la evenimentele și vizitele de lucru efectuate atât în județul Maramureș, cât și în celelalte filiale ale UUR, din dorința și responsabilitatea de a fi alături de comunitatea ucraineană, inclusiv pentru a identifica soluții acolo unde au existat probleme. De asemenea, am participat la organizarea tuturor acțiunilor realizate de Filiala Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România. Am fost alături de candidații Uniunii Ucrainenilor din România atât din județul Maramureș, cât și din celelalte județe, printr-o prezență constantă în rândul acestora. Am avut onoarea să reprezint Uniunea Ucrainenilor din România chiar și peste hotare: în Ucraina, Moldova și Republica Cehă. Pentru acest lucru, doresc să îi mulțumesc președintelui UUR, domnului deputat Nicolae-Miroslav Petrețchi, dar și întregii conduceri a UUR pentru încrederea acordată. În aceste delegații am reușit să reprezint organizația cu cinste și am fost felicitat de fiecare dată pentru activitatea pe care UUR o desfășoară. Particular, la nivelul județului Maramureș, am militat pentru o activitate cât mai

transparentă și am efectuat numeroase vizite la organizațiile locale ale UUR, la școlile cu predare în limba ucraineană, având o poziție fermă în luarea deciziilor care vizează direct comunitatea ucraineană din județ. Am căutat întotdeauna cele mai potrivite măsuri pentru etnicii ucraineni, ghidându-mă după principiile responsabilității, corectitudinii și respectării valorilor morale creștine.

F.P.: Cum a reușit domnul Ivan Claudiu Brinzanic, primar din partea Uniunii Ucrainenilor din România, să contribuie la dezvoltarea comunei Remeți în mandatul anterior și care sunt planurile pentru noul mandat?

V.P.: Cred că principalul secret al reușitelor domnului Ivan Claudiu Brinzanic, în calitate de primar al comunei Remeți din partea UUR, este seriozitatea, implicarea și dorința de a face lucruri bune pentru evoluția comunității, având susținerea continuă a Uniunii Ucrainenilor din România la nivel local, județean și central. Un factor important al realizărilor sale este buna colaborare, înțelegere și susținere a deputatului Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele UUR. În persoana acestuia, domnul Brinzanic a identificat nu doar un partener de

încredere, ci și un bun prieten al comunității, care și-a oferit ajutorul de fiecare dată când a fost nevoie. În calitate de deputat, domnul Petrețchi a depus amendamente la Legea Bugetului de Stat pentru comuna Remeți, iar, în calitate de președinte al UUR, a fost adesea în mijlocul comunității, pentru a soluționa problemele acesteia. Astfel, printr-o comunicare deschisă și o legătură puternică cu cetățenii, domnul Brinzanic a reușit să-și exercite exemplar îndatoririle, a căror confirmare este dată de votul de încredere primit, din nou, din partea alegătorilor. Sunt sigur că, pe viitor, își dorește să rămână același om al faptelor, al realizărilor concrete, un om aplecat către dorințele cetățenilor și pentru îndeplinirea acestora, un om care să continue bunul mers al comunei.

Interviu realizat de Fabian POPOVICI, consilier UUR

(Continuare la pagina 11)

CRONICA ACTIVITĂȚII UUR

Într-o lume din ce în ce mai conectată, inițiativele care unesc comunități prin educație și cultură devin esențiale. O dovadă a acestei conexiuni este noul parteneriat internațional „Același soare pentru toți”, un moment semnificativ de colaborare transfrontalieră, încheiat în ziua de 10 mai 2024, între Uniunea Ucrainenilor din România – Filiala Suceava și Liceul Tereblecea din regiunea Cernăuți – Ucraina, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, Școala Gimnazială „Bogdan Vodă” din Rădăuți și Școala Gimnazială Vatra Moldoviței.

Membrii echipelor de proiect și reprezentanți ai instituțiilor partenere și-au unit forțele la Tereblecea, pentru semnarea oficială a parteneriatului, un pas important spre schimburi culturale și educative în beneficiul ambelor țări. Din delegație au făcut parte: președintele Filialei UUR Suceava – Ilie Sauciuc, directorul Școlii Gimnaziale „Bogdan Vodă” din Rădăuți – prof. Radu-Gheor-

ghe Munteanu, directorul Școlii Gimnaziale Vatra Moldoviței – prof. Georgeta Colban, coordonatorul proiectului – prof. Delia Martineac și profesorii Anamaria Popescu, Cristina Maxim, Elena-Elizabet Sauciuc, Constantina Bursuc, Daniela Georgeta Nanu, Natalia Cosovanu.

În semn de bun venit și colaborare, Liceul Tereblecea a organizat o activitate dedicată mamei, sub egida „Mama – începutul tuturor începuturilor”, o inițiativă caldă și plină de inspirație care a coincis cu sărbătoarea „Ziua Mamei”.

Ilie Sauciuc, inspector școlar pentru minoritatea ucraineană în cadrul IȘJ Suceava, a subliniat importanța desfășurării parteneriatelor educaționale cu unități școlare din Ucraina, acestea deschizând noi căi de relaționare în vederea schimburilor de experiență atât de utile pentru profesorii și elevii școlilor partenere. Acest parteneriat pune accent pe schimbul de experiență în domeniile educației, culturii și tradițiilor.

Proiectul „Același soare pentru toți”, prin activitățile sale planificate, va oferi profesorilor și elevilor oportunitatea de a participa la lecții demonstrative și activități culturale, deschizând orizonturi noi pentru comunitățile implicate și consolidând punți între tinerii din ambele țări.

„Același soare pentru toți”, prin simbolistica sa, luminează drumul cunoașterii pentru tinerii din regiunile româno-ucrainene, amintind că, indiferent de granițe, suntem parte dintr-o lume unică și interconectată.

În inima comunei maramureșene Poienile de sub Munte, unde tradițiile și credințele comunității ucrainene sunt păstrate cu venerație, spiritul de iubire îmbrățișează fiecare suflet, unindu-ne într-o singură mare familie.

Așa a fost și pe 12 mai, în prima duminică după Paști, când conducerea UUR a participat, alături de cea mai mare comunitate de ucraineni din întreaga țară, la Parohia Ortodoxă Poienile de sub Munte, cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie”, la slujba de târnosire și la Sfânta Liturghie. În această zi de mare sărbătoare și rugăciune, în semn de binecuvântare și renaștere spirituală, parohia a primit și hramul Sfântului Apostol Toma.

Uniunea Ucrainenilor din România, un partener solid și constant al Bisericii, a oferit sprijinul

necesar organizării acestui eveniment cu mare încărcătură spirituală, o demonstrație a legăturii vii și indestructibile dintre comunitatea noastră și patrimoniul nostru spiritual.

I-am avut alături pe reprezentanții Uniunii Ucrainenilor din România: prim-vicepreședintele Vasile Pasenciuc, vicepreședintele Ioan Recalo, președintele Filialei Maramureș, Miroslav Petrechi, președintele Organizației locale Poienile de sub Munte, Serghei Stuleanic, consilierul Fabian Popovici, reprezentantul în Consiliul Local Poienile de sub Munte, Ioan Oancea.

Biserica rămâne centrul spiritual al comunității ucrainene, iar credința este drumul pe care îl parcurgem împreună, pentru păstrarea tradițiilor noastre de neam și limbă, pentru conservarea moștenirii strămoșești, a unității și a iubirii necondiționate.

O săptămână plină de activități educative s-a încheiat pentru elevii ucraineni bucovineni. „Ziua Cămășii Tradiționale Ucrainene”, moment de purtare cu mândrie a acestui simbol popular, a fost sărbătorită de ucrainenii de pretutindeni pe 16 mai. În semn de prețuire, elevii de etnie ucrain-

neană din județul Suceava au căutat în cufărul cu obiecte prețioase și au scos acest talisman al neamului strămoșesc pentru a-l aduce în fața tuturor.

Sub îndrumarea prof. Iuliana Zebreniuc, elevii Școlii Gimnaziale Ulma au urmărit materiale video informative referitoare la istoricul sărbătorii și au discutat despre importanța păstrării și valorificării costumului tradițional vechi, specific zonei. Împreună cu prof. Cerasela Ciornei, copiii de la Școala Gimnazială Argel au realizat postere și au subliniat simbolistica cămășilor tradiționale cusute, observând în detaliu modelele ornamentale. Elevii Școlii Gimnaziale Ulma, alături de prof. Irina Răuțu, au lucrat la proiecte care au adus în prim-plan frumusețea și profunzimea acestor prețioase obiecte vestimentare. Ghidați de prof. Constantina Bursuc, elevii Școlii Gimnaziale Paltinu au realizat o expoziție de modele tradiționale, recuperate de pe cămăși foarte vechi.

La 15 mai a.c., copiii ucraineni din Bucovina au sărbătorit „Ziua Internațională a Familiei”, cu scopul de a arăta rolul existențial al acestei instituții în societatea modernă, prin participarea la diverse activități educative. Elevii au conștientizat că acolo găsim întotdeauna sursa de iubire, echilibru și respect.

În cadrul orelor de limba ucraineană, copiii au marcat, pe 13 mai, „Ziua pădăiei”, considerată

adesea doar o buruiiană. Elevii de la Paltinu și Argel au înțeles că această plantă atât de răspândită, asociată cu copilăria și îndeplinirea dorințelor, este, de fapt, simbol al rezilienței, adaptabilității și optimismului, fiind foarte apreciată pentru proprietățile sale medicinale. Pădăia, prin modestia, sa ne învață să ne bucurăm de frumusețea vieții simple.

Sâmbătă, 18 mai a.c., „Clubul copiilor ucraineni” din cadrul Filialei Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat evenimentul „Ziua Iei Ucrainene”, ocazie cu care gazda evenimentului, Lyudmyla Dorosh, redactor-șef al revistei pentru copii „Clopoțelul”, editat sub egida UUR, a pregătit o serie de activități destinate copiilor.

Ațiunea a fost deschisă cu prezentarea istoricului iei ucrainene – vyshyvanka, care pentru ucraineni nu este doar un simplu element de vestimentație, ci și un simbol important al identității lor naționale și al moștenirii culturale. Prin urmare, nu este surprinzător că Ziua Internațională a Iei, pe care ucrainenii au început să o sărbătorească din 2006, a devenit foarte populară. Și cel mai bun mod de a sărbători Ziua Iei este, desigur, să porți vyshyvanka!

Exact asta au și făcut copiii și adulții care au participat la acest eveniment. Pe lângă expunerea frumoasei lor vyshyvanka, participanții au aflat despre tradițiile și caracteristicile sale vechi, despre tehnicile de broderie și schema de culori, despre semnificația fiecărei culori și ornamentele folosite în broderie.

Vyshyvanka este considerată un talisman, deoarece, mama, în timp ce broda o cămașă pentru copilul ei, se ruga, interpreta cântece, punând toată dragostea și grija ei în cuvinte. Așadar, în timpul lucrului manual, care a constat în realizarea diferitelor ornamente pentru vyshyvanka din mărgelile termoadezive, tinerii noștri participanți au ascultat și au cântat melodii ucrainene frumoase despre cămașă, mamă și ștergar. Ei au creat mici talismane pentru ei și familiile lor, care, la fel cum era și cămașa lor brodată, vor arăta tuturor că sunt mândri de originile și moștenirea lor. La urma urmei, broderia noastră, împreună cu călinul și spicele de grâu au fost și rămân simboluri ale Ucrainei, bogăția spirituală a poporului său, frumusețea vieții noastre.

Ca de obicei, evenimentul s-a desfășurat într-o atmosferă veselă și prietenoasă, iar, la sfârșitul acțiunii, toți copiii au primit noile numere ale revistelor pentru copii editate de UUR: „Clopoțelul” și „Albinuța”.

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România a convocat, pentru data de 15.05.2024, la Sediul Central a UUR din municipiul București, str. Radu Popescu, nr. 15, sector 1, ședința ordinară a Consiliului (Radei) UUR.

În prima parte a lucrărilor, Consiliul UUR a analizat stadiul pregătirii participării în bune condiții la Alegerile administrației publice locale din 9 iunie 2024. Consiliul a subliniat că Uniunea Ucrainenilor din România a prezentat oameni integri, bine pregătiți și plini de energie, care aduc cu sine planuri clare și soluții concrete pentru a îmbunătăți viața etnicilor ucraineni.

Obiectivul principal al UUR este dezvoltarea continuă a localităților prin valorificarea potențialului local, încurajarea inițiativelor venite din rândul membrilor comunității ucrainene și implicarea directă în promovarea limbii, culturii și tradițiilor. Uniunea își propune să creeze comunități ucrainene a căror interes să primeze, să ridice nivelul de trai prin oportunitățile disponibile în zonă și să crească generații educate, care să continue munca și realizările predecesorilor.

Oamenii care vor participa în scrutinul electoral și pe care Uniunea Ucrainenilor din România îi susține sunt reprezentanți onești și de încredere ai comunităților ucrainene. Aceștia vor fi vocea care va da glas nevoilor și intereselor ucrainenilor, contribuind activ la dezvoltarea și prosperitatea comunităților lor.

În continuarea ședinței de lucru, departamentul administrativ a prezentat informările realizate de compartimentele resurse umane și contabilitate cu privire la situația financiar-contabilă pentru luna aprilie 2024 și rezultatele reieșite atât în urma analizei pe categorii a cheltuielilor efectuate

la nivelul filialelor, al comisiilor de specialitate ale UUR, cât și din verificarea deconturilor transmise de președinții de Filiale.

Lucrările ședinței au continuat cu prezentarea referatelor de necesitate pentru luna iunie 2024 de către președintele UUR. Prin acestea, filialele și comisiile de specialitate ale Uniunii au solicitat alocarea de fonduri pentru: desfășurarea ședințelor de Comitet și participarea la ședințele Consiliului UUR, plata cheltuielilor gospodărești, achiziția obiectelor de uz casnic și gospodăresc, de materiale consumabile, renovare sedii etc. În urma dezbaterilor, au fost aprobate toate referatele.

A urmat, ca punct distinct pe ordinea de zi, prezentarea activității deputatului Nicolae-Miroslav Petrețchi, dintre care se evidențiază intervențiile realizate în cadrul Plenului Parlamentului României, inclusiv prin adresarea de interpelări și întrebări către organele legislative, cu privire la

soluționarea și/sau actualizarea stadiului soluționării problemelor cu care se confruntă comunitatea ucraineană, și nu numai, desfășurarea întâlnirilor la nivelul comunităților ucrainene din întreaga țară, precum și întâlnirile de lucru desfășurate pe teritoriul Ucrainei.

Spre sfârșitul lucrărilor ședinței, au fost analizate și dezbătute diverse probleme organizatorice privind desfășurarea activității Uniunii Ucrainenilor din România, printre care: aprobarea acordului de colaborare cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava în vederea realizării proiectului „Învățare online și resurse digitale pentru formatorii tinerilor adulți aflați în exil”, aprobarea acordului de colaborare cu Liceul Tereblecea (Ucraina), Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava și Școala Gimnazială „Bogdan Vodă” din Rădăuți (România, județul Suceava), în vederea realizării proiectului „Același soare pentru toți” etc.

La încheierea ședinței, Consiliul Uniunii a adoptat hotărâri pentru fiecare dintre problemele

și măsurile analizate și aprobate, acestea fiind semnate de toți membrii Radei.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc la o dată și într-o locație care vor fi comunicate în timp util filialelor.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România

Mesajul Președintelui UUR, transmis cu prilejul Zilei Internaționale a Copilului

Copiii sunt bucuria noastră, cei care dau un sens profund vieții, sunt darul cel mai de preț, nu doar pentru familiile lor, ci și pentru întreaga comunitate. Tocmai de aceea, în afară de susținerea familiei, tânăra generație are nevoie și de sprijinul întregii comunități. Copiii reprezintă viitorul, reprezintă șansa unui viitor mai bun și este datoria noastră să le fim alături!

Copiii rămân o prioritate pentru Uniunea Ucrainenilor din România, care prin numeroasele activități și proiecte desfășurate de-a lungul anilor a reușit să sprijine educația în limba maternă. Am investit în dotarea și modernizarea școlilor și grădinițelor, pentru că o comunitate care își respectă copiii și investește în educația lor își asigură viitorul. De aceea, facem tot posibilul pentru a le asigura copiilor noștri condiții optime de învățare și dezvoltare, pentru a deschide constant noi orizonturi atât pentru copii, cât și pentru comunitățile în care cresc.

În această zi, suntem cu gândul și sufletul alături de copiii din Ucraina, cărora regimul lui Putin le-a furat copilăria, le-a distrus grădinițele, locurile de joacă, școlile, care și-au lăsat în urmă prietenii și colegii de școală, amintirile și casele, distruse de rachetele rusești. Mulți dintre ei se află în prezent în România, iar UUR a fost și este alături de ei în încercarea de a le oferi siguranță, sprijin moral și material, dar mai ales de a le readuce un zâmbet pe chip, o rază de lumină și speranța zilei de mâine într-o lume mai bună.

Din cauza restricțiilor campaniei electorale, anul acesta, Uniunea Ucrainenilor din România nu a putut organiza, pe 1 iunie, evenimente speciale, dedicate Zilei Internaționale a Copilului, cu care i-a obișnuit

pe copiii ucraineni, și nu numai, din toate colțurile țării. Însă îi vom invita pe micii membri ai comunității noastre, precum și pe copiii refugiați din Ucraina, să participe la numeroase activități deosebite în perioada imediat următoare. Vom veni și anul acesta cu noi și noi surprize, oferindu-le clipe de neuitat și aventuri captivante, spectacole în aer liber și jocuri antrenante.

Le doresc tuturor copiilor să crească în bunătate și bucurie, să fie senini și fericiți!

La mulți ani, copii și părinți!

A XIV-a ediție a Concursului Național „Istoria și Tradițiile Ucrainenilor din România”, găzduită de Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava

În perioada 24-26 mai 2024, s-a desfășurat cea de-a XIV-a ediție a Concursului „Istoria și tradițiile ucrainenilor din România”, etapa națională, cuprins în Calendarul Concursurilor Naționale Școlare, cu finanțare ME – 2024, aprobat cu nr. 24.749/29.01.2024. Competiția interdisciplinară de limba și literatura ucraineană, istorie, educație muzicală și religie a fost organizată de Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România, Filiala Suceava, sub coordonarea prof. Mihaela-Delia Martineac.

Concurența a fost foarte strânsă, iar cei peste 130 de elevi de ciclu gimnazial și liceal din județele Botoșani, Suceava, Maramureș și Timiș au arătat că știu să pună în valoare tot ceea ce au mai frumos. Aceștia au prezentat un spectacol complet, aducând în fața publicului și a juriului crâmpie din folclorul autentic ucrainean specific zonelor din care provin, pornind de la cântece vechi, interpretate vocal sau instrumental, scenete care au surprins fragmente din obiceiul de nuntă și din șezătorile de altădată, dansuri tradiționale și demonstrații de încondeiere a ouălor.

Concursul s-a desfășurat, cu participare directă și indirectă, pe patru secțiuni: *Fotografie*; *Eseu însoțit de Power Point*; *Prezentarea unui obicei* și *Prezentarea costumului popular*. Anul acesta, în regulamentul de participare, au apărut câteva elemente de noutate cu privire la participarea elevilor de ciclul gimnazial și liceal, fără ciclul primar, însă a fost introdusă o nouă secțiune, cea de *Prezentare a costumului popular*. În sala de festivități a colegiului, a fost amenajată o expoziție cu cele mai reușite fotografii din domeniu, care au adus crâmpie de culoare, oglindind sufletul ucrainean de pe tărâm românesc.

Potrivit deciziei Ministerului Educației, Comisia Centrală a concursului a fost formată din specialiști în domeniul artei și profesori de limba ucraineană, care au reprezentat județele de proveniență ale participanților: asist. univ. dr. Angela Robu (Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării din cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava), în calitate de președinte, prof. dr. Ianko Gubani (consilier în cadrul DGMRP – Direcția Minorități, Ministerul Educației), în calitate de președinte executiv, prof. dr. Silvia-Corina Nuțu (Colegiului Național „Mihai Eminescu” din Suceava) – secretar, insp. prof. Ilie Sauciuc (Inspectoratul Școlar Județean Suceava) – membru, insp. prof. Mihaela Loredana Ceica (Inspectoratul Școlar Județean Suceava) – membru, prof. Iuliana Vatamaniuc (Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici” din Mihăileni, jud. Botoșani) – membru, prof. Larisa Valentina Petrețchi (Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, jud. Maramureș) – membru, prof. Valentin Ianoș (directorul Casei de Cultură a Studenților din cadrul Universității „Ștefan cel Mare” Suceava) – membru, Carmen Crășmar (Școala Gimnazială Baineț) – membru.

Ianko Gubani, președintele executiv al Comisiei Centrale, și-a exprimat bucuria de a se afla

la această manifestarea care celebrează obiceiul strămoșesc „în mijlocul unor copii minunați care iubesc tradiția și istoria strămoșilor lor și pun în valoare atât de frumos obiceiurile moștenite”.

Directorul Colegiului Național „Mihai Eminescu” din Suceava, Silvia Corina Nuțu, a subliniat că „tradiția înseamnă identitate, iar acest lucru este dovedit prin cântec, prin limbă, prin ceea ce simțim, fapte care arată că faceți parte dintr-o comunitate cu o tradiție atât de bogată și destul de apropiată de tradiția românească”.

Insp. Ilie Sauciuc a evidențiat contribuția importantă a Uniunii Ucrainenilor din România, partener constant în organizarea acestui concurs încă de la prima ediție, subliniind că „organizația sprijină necondiționat și dezinteresat învățământul în limba maternă ucraineană, pentru a păstra și promova identitatea minorității noastre ucrainene”. Acesta a mulțumit conducerii centrale a UUR și președintelui UUR, Nicolae-Miroslav Petrețchi, pentru tot sprijinul oferit în desfășurarea celei de-a XIV-a ediții a acestui prestigios concurs.

Asist. uni. dr. Angela Robu, președintele Comisiei Centrale, a admirat spectacolul de culoare oferit de minunatele costume purtate cu mândrie de participanți și a amintit o vorbă din popor: „cel ce-și uită originea și tradițiile este pedepsit de lume și de Dumnezeu!”, îndemnând astfel pe copii să păstreze și să transmită mai departe toată această bogăție a ucrainenilor.

Scopul principal al „Concursul Național Istoria și tradițiile ucrainenilor din România” este de a antrena elevii aparținând minorității ucrainene din România în activități comune, menite să promoveze limba, istoria, tradițiile și dialogul intercultural, adresându-se elevilor din clasele gimnaziale și liceale, capabili de performanță, creativi și cu un orizont cultural de factură umanistă, adecvat vârstei. Concurenții au demonstrat abilități artistice de interpretare, deprinderi de susținere a unei argumentări personale, bazate pe studiul comparativ și pe exprimare culturală.

Lista elevilor premianți:

Secțiunea *Prezentare obicei*:

Pitilec Andrei Sebastian – premiul I, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială Brodina de Sus, Suceava, profesor coordonator Geta Dobranschi;

Cramer Daniela Elena – premiul II, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Paltinu, Suceava, profesor coordonator Constantina Bursuc;

Dubei Delia – premiul III, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Rona de Sus, Maramureș, profesor coordonator Mariana Clemcovi;

Iamnițchi Mihai – mențiune, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Brodina de Sus, Suceava, profesor coordonator Geta Dobranschi;

Oblesniuc Ioana – mențiune, clasa a V-a, Școala Gimnazială Argel, profesor coordonator Cerasela Ciornei;

Drajmici Teodora – mențiune, clasa a V-a, Școala Gimnazială Paltinu, Suceava, profesor coordonator Elena-Elizabet Sauciuc;

Danciuc Vlad – mențiune, clasa a VI-a, Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici”, Botoșani, profesor coordonator Cosmina Maidaniuc;

Barbir Iustina – premiul I, clasa a XII-a, Colegiul „Mihai Eminescu”, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac;

Dumca Crina – premiul II, clasa a X-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, Maramureș, profesor coordonator Angelica Miculaiciuc;

Țega Elena – premiul III, clasa a X-a, Colegiul Tehnic Rădăuți, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac;

Mehno Francesca – mențiune, clasa a XI-a, Colegiul „Eudoxiu Hurmuzachi”, Rădăuți, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac;

Chasciar Mihaela – mențiune, clasa a XI-a, Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu”, Lugoj, Timiș, profesor coordonator Vasile Bilan.

Secțiunea *Prezentare costum*:

Ciucico Mariuc – premiul I, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Brodina de Sus, Suceava, profesor coordonator Geta Dobranschi;

Fercal Georgiana – premiul II, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Paltinu, Suceava, profesor coordonator Constantina Bursuc;

Scripcă Florin Alexandru – premiul III, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială Paltinu, Suceava, profesor coordonator Constantina Bursuc;

Tcaciuc Florentina – mențiune, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Argel, profesor coordonator Cerasela Ciornei;

Dorubeț Ionuț Florentin – mențiune, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Brodina de Sus, Suceava, profesor coordonator Geta Dobranschi;

Sanduleac Maria – premiul I, clasa a XI-a, Colegiul „Lațcu Vodă”, Siret, Suceava, profesor coordonator Antoneta Crainiciuc;

Crejenovschi Daniela Maria – premiul II, clasa a X-a, Colegiul „Lațcu Vodă”, Siret, Suceava, profesor coordonator Antoneta Crainiciuc;

Loba Adriana – premiul III, clasa a XI-a, Colegiul Tehnic Rădăuți, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac;

Secțiunea *Eseu*:

Grigoriuc Cezarina – premiul I, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Negostina, Suceava, profesor coordonator Diana Fraseniu;

Nejnec Delia-Aura – premiul II, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava, profesor coordonator Anca Știubianu;

Șofineți Marian-Ioan – premiul III, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială Remeți, Maramureș, profesor coordonator Ana-Maria Covaci;

Ihnatiuc Andreea – mențiune, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Ulma, Suceava, profesor coordonator Iuliana Zebreniu;

Delia MARTINEAC

(Continuare la pagina 14)

UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA, ALĂTURI DE STUDENȚII SPECIALIZĂRII UCRAINEANĂ – UBB

La data de 7 iunie, a avut loc, la Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, festivitatea de premiere a studenților care au susținut comunicări în cadrul *Sesiunii științifice a studenților, a masteranzilor și a doctoranzilor*, desfășurată în 24 mai 2024. Devenită deja o tradiție, *Sesiunea științifică* reunește, an de an, studenți pasionați de diferite teme, care acoperă vaste domenii de cercetare (limbă, literatură, cultură și civilizație, relații diacronice și sincrone) și care aduc în fața celor prezenți rezultatele complexului proces de documentare, prilejuind,

Studenta **Jessica Bilcec** din anul III a prezentat comunicarea «Мотив віри і невіри у творчості Івана Франка» („Motivul credinței și al necredinței în opera lui Ivan Franko”), coordonată de dna lector univ. dr. Mihaela Herbil, o lucrare extrem de complexă, cu multiple implicații religioase și filosofice, care denotă o foarte bună cunoaștere a problematicei puse în discuție. Comunicarea pornește de la premisa că există o nevoie general umană de a crede în ceva sau în ceva, care justifică apariția credinței. Definind conceptul de credință conform *Dicționarului explicativ*,

ghiere în aceste locuri, de efectele conviețuirii pe același teritoriu a două comunități lingvistice diferite – comunitatea maghiară și cea ucraineană – la nivelul toponimiei și la nivelul graiului ucrainean vorbit în Remeți, atrăgându-se atenția că respectivele două limbi au structuri tipologice diferite.

O comunicare impresionantă a fost cea a studentului **Mihai Romaniuc**, „Criza Holodomorului în literatura ucraineană”, coordonată de dna lector univ. dr. Mihaela Herbil. Lucrarea a evocat una dintre perioadele cele mai întunecate din istoria Ucrainei, cea a Marii Foamete a anilor '30 ai secolului trecut, comparabilă ca atrocitate cu cea a Holocaustului. Dar, spre deosebire de Holocaust, ai cărui supraviețuitori au arătat lumii ororile la care au fost supuși de către trupele naziste, supraviețuitorii Holodomorului au vorbit foarte puțin despre foamete, străduindu-se parcă să-și ștergă din memorie toate amintirile cumplite ale acelei perioade. Acest refuz de a vorbi despre Holodomor s-a datorat, în cea mai mare parte, faptului că Ucraina a fost multă vreme sub stăpânire rusească și, din această cauză, a vorbi de Holodomor era echivalent cu aducerea unor acuzații deosebit de grave împotriva politicilor interne ale Uniunii Sovietice. A fost subliniată ideea că nu s-au scris suficient de multe cărți de literatură legate de Holodomor, ucrainenii strigându-și suferința prin cântecele populare, în versurile răzvrătiților curajoși, care au răzbătut dincolo de vremuri și care au făcut ca tragicele evenimente ale acelor timpuri să ajungă, prin muzică, până la noi.

Ca la fiecare ediție a *Sesiunii științifice studențești*, Uniunea Ucrainenilor din România – Filiala Cluj a fost alături de studenții specializării Limba și literatura ucraineană, oferindu-le premii însemnate în cărți.

Bucuria noastră, a cadrelor didactice din cadrul specializării, este imensă, văzând interesul manifestat de studenții noștri pentru limba, literatura, cultura și civilizația ucraineană. Le dorim mult succes în continuare și îi asigurăm de sprijinul nostru necondiționat!

*Colectivul de cadre didactice al specializării
Limba și literatura ucraineană din cadrul
Facultății de Litere,
Universitatea „Babeș-Bolyai”
din Cluj-Napoca*

de fiecare dată, un schimb fructuos de idei între studenți, public și profesorii coordonatori.

Și în acest an, studenții secției de *Limba și literatura ucraineană* din cadrul Departamentului de limbi și literaturi slave al Facultății de Litere ne-au încântat cu lucrările lor, iar cele mai bune dintre ele au fost premiate după cum urmează:

Locul I – Jessica Bilcec, anul III, UC-RU, pentru lucrarea «Мотив віри і невіри у творчості Івана Франка» („Motivul credinței și al necredinței în opera lui Ivan Franko”);

Locul II – Ivan Papariga, anul II, UC-EN, pentru lucrarea „Industria parfumurilor în Ucraina”;

Locul II – Sergiu Șofineț, anul II, UC-EN, pentru lucrarea „Influența limbii maghiare asupra graiului ucrainean din Remeți (Maramureș)”;

Locul III – Mihai Romaniuc, anul III, UC-RU, pentru lucrarea „Criza Holodomorului în literatura ucraineană”.

După cum se poate observa încă din titluri, lucrările prezentate s-au distins prin diversitate, acoperind domenii variate, a căror cercetare a presupus numeroase ore de documentare, iar apoi de analiză, sinteză și interpretare a materialului.

dar și precizând faptul că definiția din perspectivă biblică este mai completă, se ajunge treptat la cunoscutul poem al lui Ivan Franko, *Moise*, în care marele prooroc, văzând neascultarea, lipsa de grațitudine și încercarea poporului lui Israel de a se răzvrăti împotriva lui Dumnezeu și a reprezentantului său pe pământ, își deschide inima în fața lui Dumnezeu și vorbește despre trăirile sale. Franko analizează cu subtilitate, în poemul său, un concept care apare în relație directă cu credința – îndoiala, care poate cuprinde și un om foarte credincios (sau mai ales un credincios) și poate provoca dislocări la nivelul conștiinței umane.

Studentul **Ivan Papariga** din anul II a prezentat o foarte interesantă și documentată lucrare despre „Industria parfumurilor din Ucraina”, sub coordonarea dnei lector univ. dr. Cristina Silaghi. Prezentarea a permis celor prezenți să afle numeroase informații despre semnificația parfumurilor, despre începuturile acestei industrii în Ucraina, realizând o călătorie în timp, din momentul apariției primei parfumerii la Harkiv, în 1954, cunoscută sub numele de „Parfumeria Effect”, și ajungând apoi, în 1960, la Fabrica de parfum din Lviv. De asemenea, a fost prezentată direcția actuală în această industrie, subliniindu-se faptul că, după 2010, parfumeria devine o formă de artă și ia naștere conceptul de „parfum de nișă”, specializat și unic.

Urmând linia cercetării filologice, studentul **Sergiu Șofineț** din anul II a prezentat lucrarea „Influența limbii maghiare asupra graiului ucrainean din Remeți (Maramureș)”, coordonată de dl conf. univ. dr. Ioan Herbil. Comunicarea s-a axat pe prezentarea unor aspecte legate de istoria localității Remeți, de prezența populației ma-

LIMBA MATERNĂ – POEZIA INIMII

Mihai Eminescu, poetul național al românilor, a găsit cea mai frumoasă definiție, spunând că „Poezia – trandafirul ce crește, în potir de aur, sufletul frumos”. Ce poate fi mai duos și mai sensibil decât poezia recitată în limba maternă de copiii și tinerii sensibili și iubitori de artă. „Concursul de recitare a poeziei ucrainene” este una dintre cele mai importante competiții dedicate elevilor etnici ucraineni din țara noastră. Miercuri, 10 aprilie 2024, la Bălcăuți, a avut loc etapa județeană a competiției, organizată de Uniunea Ucrainenilor din România – Filiala Suceava în parteneriat cu Școala Gimnazială Bălcăuți. În concurs, s-au înscris peste 130 de elevi, începând cu clasa pregătitoare până la clasa a XII-a, provenind de la școlile în care se studiază limba maternă ucraineană.

În alocuțiunea sa de deschidere, inspectorul școlar pentru minoritatea ucraineană, Ilie Sauciuc, a apreciat interesul crescut al elevilor pentru înscrierea în acest concurs, drept dovadă fiind faptul că anul acesta numărul participanților a crescut semnificativ, comparativ cu anul trecut. Directorul Școlii Gimnaziale Bălcăuți, prof. Mihaela Pintrijel, a încurajat concurenții și i-a felicitat pentru entuziasmul de care dau dovadă.

Juriul a fost format din profesori de limba ucraineană din județul Suceava: Loredana Mândrășteanu, Mirabela Carpiac, Antoneta Crainiciuc, Constantina Bursuc, Iuliana Zebreniuc, Cezara Costiuc, Delia Martineac, Diana Fraseniu, Geta Dobranschi, Narcisa Cîrstea, Alina Mazureac, Viorica Velecico, Oana Nicolaiciuc, Cerasela Ciornei, Irina Răuțu și Maria Zaharie.

Concurenții au susținut două probe: recitarea artistică a unei poezii și, începând cu clasa a III-a, au susținut și proba a doua, citirea unui text la prima vedere. Notarea concurenților s-a făcut după criterii care au vizat exprimarea corectă în limba ucraineană, intonația, accentul, dicția, expresivitatea, mimica, gestică și portul popular. Întregul tablou creionat de coloritul, varietatea și autenticitatea costumelor populare a fost o adevărată încântare pentru ochii spectatorilor. Concurența s-a dovedit a fi foarte strânsă, din cei peste 130 de concurenți înscriși în competiție doar 10% s-au calificat la etapa națională, câte un elev pentru fiecare clasă, potrivit regulamentului.

Concursul de recitare a poeziei ucrainene se desfășoară anual, cu scopul de a valorifica potențialul copiilor, de a dezvolta personalitatea acestora prin implicarea în activități culturale artistice, prin stimularea colaborării și a schimbului de bune practici între unitățile școlare din județul Suceava.

Luni, 29 aprilie, prima zi din Săptămâna patimilor, a reprezentat o experiență inedită pentru elevii din județul Suceava, care au participat la cea de-a XXV-a ediție a etapei naționale a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, desfășurat la Rona de Sus, județul Maramureș, unde s-au ridicat la înălțimea exigenței juriului și au reușit să ocupe poziții onorante:

Premiul II – Homeniuc Ștefania, clasa pregătitoare, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. Cezara Costiuc;

Premiul I – Maghiar Ștefan Iulian, clasa I, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, prof. Delia Martineac;

Premiul III – Mariuc Petronela, clasa a II-a, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. Narcisa Elena Cîrstea;

Premiul I – Viusencu Matei, clasa a III-a, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. Narcisa Elena Cîrstea;

Premiul II – Fraseniu Natalia, clasa a IV-a, Școala Gimnazială Negostina, Lidia Dascalu;

Premiul II – Burlică Ecaterina, clasa a V-a, Școala Gimnazială „Petru Mușat” din Siret, prof. Mirabela Carpiac;

Premiul III – Ihnatiuc Andreea, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Ulma, prof. Iuliana Zebreniuc;

Premiul III – Boiciuc Beniamin, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. Narcisa Elena Cîrstea;

Premiul I – Vacaru Erica, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. Cezara Costiuc;

Premiul II – Motrescu Ioan, clasa a IX-a, Seminarul Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, prof. Delia Martineac;

Premiul II – Perdei Petronela, clasa a X-a, Colegiul Tehnic Rădăuți, prof. Delia Martineac;

Premiul I – Bejenar Alexandra, clasa a XI-a, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, prof. Martineac Delia;

Premiul I – Gherman Ioan, clasa a XII-a, Seminarul Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, prof. Delia Martineac;

Participarea la acest concurs a adus un cumul de emoții și trăiri în sufletul participanților, indiferent dacă se aflau la prima calificare sau erau deja familiarizați cu această competiție.

Una dintre cele mai talentate concurente ne-a împărtășit, cu toată sinceritatea, câteva impresii: „Mă numesc Fraseniu Natalia Ecaterina, am 11 ani și sunt elevă în clasa a IV-a la Școala Gimnazială Negostina. În data de 29.04.2024, am participat la un concurs de recitare de poezie în limba ucraineană și am obținut locul al II-lea. Acest concurs s-a desfășurat la Rona de Sus, județul Maramureș, și a fost foarte de frumos. Au participat copii începând cu clasa pregătitoare și terminând cu clasa a XII-a. A fost foarte bine. M-am împrietenit cu copiii, am stat la un hotel, a fost minunat! Cred că aș mai merge cu mare drag și plăcere, deoarece m-am convins că este foarte frumos!”.

Aflându-se la prima sa participare, Bejenar Alexandra, elevă în clasa a XI-a la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, a reușit să impresioneze juriul cu prestația sa, obținând premiul I: „Participarea la concursul de recitare a fost o experiență memorabilă. Publicul receptiv și comunicarea cu ceilalți participanți au creat o atmosferă plăcută și mi-au dat multă încredere în forțele mele. Juriul a încurajat participarea, întâmpinând cu zâmbete pe fiecare concurent, iar acest lucru a contat enorm. A fost o călătorie minunată, care mi-a dat ocazia să văd multe locuri frumoase și să cunosc persoane noi, lăsându-mi amintiri de neuitat”.

Perdei Petronela de la Colegiul Tehnic Rădăuți, o elevă deosebită, care a obținut premiul I la Olimpiada Națională de Limba și Literatură Ucraineană Maternă, în anul 2023, a răspuns acestei provocări și a dorit să participe, pentru întâia oară, la acest concurs: „Fiind prima dată când am participat la un concurs de recitare a poeziilor, mi-am dat seama că niciodată nu e prea târziu să încerc ceva nou. Toate lucrurile frumoase ies la suprafață când ai încredere în tine, dar și în Dumnezeu. Ceea ce am simțit când am fost pe scenă reprezintă o experiență de neuitat. Sentimentul de teamă și emoții copleșitoare din

momentul susținerii probei din concurs a fost înlocuit de fericirea și mulțumirea reușitei. A fost o experiență frumoasă, pe care o voi repeta cu siguranță și anul viitor”.

Prof. Mirabela Carpiac s-a arătat încântată de prestația concurenților: „A fost o onoare să fac parte din juriul acestui concurs. Toți participanții, de la mic la mare, au fost la înălțime. La concurs, au participat aproximativ 60 de elevi din toată țara. Copiii, într-o atmosferă de sărbătoare, au recitat versuri scrise de marii poeți ucraineni clasici (Taras Șevcenko, Lesea Ukrainka), dar și din opera poezilor contemporani”.

Concursul de recitare a poeziei ucrainene, ediția a XXV-a, a reprezentat încă o filă încheiată din Cartea cu provocări a acestui an școlar și a adus bucurii și împliniri pentru premianții și îndrumătorii acestora, iar pentru ceilalți copii, speranța că anul viitor vor fi mai buni. Cu toții au avut de câștigat experiență, amintiri frumoase, prieteni noi și întâmplări memorabile, în avantaj fiind participanții care au fost răsplătiți generos de Uniunea Ucrainenilor din România cu premii în bani.

Mihaela-Delia MARTINEAC

MASA ROTUNDĂ PE TEMA DREPTURILOR MINORITĂȚILOR, LA SEDIUL FILIALEI UUR – MARAMUREȘ

O masă rotundă, cu participarea a numeroși reprezentanți ai minorității ucrainene din România, a avut loc la sediul din Sighetu Marmației al Uniunii Ucrainenilor din România, cu ocazia vizitei de studiu efectuate în județul Maramureș de Comisarul Parlamentar Ucrainean pentru Drepturile Omului, domnul Dmytro Lubinerts, și de Avocatul Poporului din România, doamna Renate Weber, cu scopul de a examina respectarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale din Ucraina și România.

La discuții au fost prezenți reprezentanți ai conducerii UUR, inclusiv președinți ai filialelor UUR din alte județe, inspectori școlari pentru minoritatea ucraineană din Maramureș, Suceava și Timiș, directori și profesori din școli în care se studiază în limba ucraineană, primari și consilieri locali ai UUR din localitățile maramureșene cu populație majoritar ucraineană și alții.

Președintele UUR, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, a prezentat activitatea Uniunii, modul în care UUR contribuie la promovarea drepturilor și intereselor ucrainenilor din România, susține și promovează identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, conservarea patrimoniului cultural și păstrarea tradițiilor și obiceiurilor în rândul persoanelor aparținând minorității ucrainene, dezvoltă parteneriate cu instituții, unități de cult, școli etc., contribuie la elaborarea și implementarea a numeroase proiecte în diverse domenii, depune eforturi semnificative pentru susținerea și dezvoltarea învățământului în limba maternă ucraineană în România.

În acest context, inspectorii școlari pentru minoritatea ucraineană au prezentat cadrul legislativ al învățământului pentru minorități, precum și măsurile considerabile luate de statul român pentru integrarea în școală a copiilor refugiați din Ucraina. Aceștia au vorbit și despre implicarea continuă a UUR în asigurarea calității educației în limba ucraineană, inclusiv prin dotarea cu echipamente moderne și digitalizarea școlilor și liceelor cu predare în limba ucraineană.

Reprezentanții comunității ucrainene din Maramureș au semnalat și o serie de probleme cu care se confruntă în prezent, solicitând sprijinul Avocatului Poporului pentru identificarea și implementarea unor soluții cât mai eficiente și fiabile, dar și pentru a evita agravarea respectivelor probleme.

Sursa: uur.ro

„175 DE ANI DE LA NAȘTEREA PROZATORULUI ȘI DRAMATURGULUI PANAS MYRNYI”, MARCAȚI DE FILIALA CLUJ A UUR

Evocarea personalității clasicului literaturii ucrainene a avut loc în municipiul Cluj-Napoca, la data de 25 mai 2024, fiind organizată de Filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România în parteneriat cu specializarea Limba și literatura ucraineană din cadrul Facultății de Litere – Universitatea „Babeș-Bolyai”.

În debutul acțiunii, președintele Filialei clujene, conf. univ. dr. Ioan Herbil, a evocat în cuvinte personalitatea scriitorului ucrainean și rolul pe care acesta l-a jucat în dezvoltarea prozei ucrainene din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și în primele decenii ale celui de-al XX-lea, apelând, în finalul intervenției sale, la cuvintele lui Oles Honchar: „Panas Myrnyi și-a atins potențialul creativ în genul romanului social-psihologic; pentru noi, el este, înainte de toate, creatorul imaginilor monumentale, grandioase, puternice prin adevărul lor”.

Prima comunicare, «Панас Мирний – біографічний огляд» („Panas Myrnyi – crochiu biografic”), a fost prezentată de către studenta specializării Ucraineană, anul I, Anastasia Fedurean, care a făcut cunoscute audienței date importante din viața și activitatea scriitorului realist care debutează, în anul 1872, în paginile ziarului «Правда» („Adevărul”), cu poezia «Україна» și povestirea «Лихий попутав» („Cel rău și-a băgat coada”). Tot acesta este și anul în care începe lucrul asupra romanului «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» („Oare boii rag, dacă au ieslea plină?”), care va vedea lumina tiparului abia în 1880, la Geneva, cu sprijinul renumitului om de cultură și istoric Myhailo Drahomanov. Între 1870-1880, P. Myrnyi creează ciclul „tablouri din viață”, sub titlul «Як ведеться, так і зветься» („Cum îți așterni, așa vei dormi”), iar, între 1874-1885, publică nuvele, povestiri, romane: «П’яниця» („Bețivul»), «Лихі люди» („Oameni răi”), «Повія» („Femeie de moravuri ușoare”), «Лови» („Vânătoarea”), «Морозенко» („Gerilă”) etc.

Cea de-a doua comunicare i-a aparținut doamnei lector dr. Mihaela Herbil, intitulată «Панас Мирний – автор реалістично-психологічної прози» („Panas Myrnyi – autorul prozei realist-psihologice”), în care au fost relevate aspecte ce țin de tematica scrierilor sale, de procedee stilistice, de noua realitate artistică pe care o propune scriitorul realist.

Programul literar-estetic al lui Panas Myrnyi era orientat înspre tipul operei realiste. Procesul formării prozatorului-realist includea atât folosirea elementelor romantice, cât și analiza socio-psihologică, dând naștere, astfel, tabloului complet al realității artistice. Tendința de a examina sufletul uman în diferite ipostaze ale vieții, pe baza metodei realiste, a favorizat nașterea interesului autorului pentru anumite tipuri sociale (țaran, moșier, orășean).

Un rol crucial în planul „orientării sale teoretice” l-a jucat fratele acestuia, Ivan Bilyk, care a insistat asupra necesității includerii în textul realist a analizei socio-psihologice. Folosind, alături de analiza psihologică, principiul determinismului social, Panas Myrnyi fundamentează problemele realității contemporane lui. Aceasta este una dintre trăsăturile realismului din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Evenimentele anilor '60-'70 ai aceluiași secol, mai exact reforma de la 1861 și consecințele acesteia asupra omului de rând, au atras atenția scriitorului, care considera că literatura trebuie să reflecte perioada de după reformă a țăranului ucrainean. Este timpul când țăranimea a devenit oficial liberă. În aceste condiții, primordială pentru scriitor devine analiza universului lăuntric al țăranului în noile condiții, când el singur trebuie să-și decidă soarta și să-și aleagă calea pe care vrea s-o urmeze. Dezvoltarea unei asemenea personalități are loc pe baza procesului unei interdependențe constante între condițiile patriarhale cu care era obișnuit și condițiile nou apărute, o lume necunoscută

țăranului ucrainean – orașul. Astfel, în aria sa vizuală, pătrunde și *destinul femeii* care este nevoită să-și părăsească vatra și să meargă la oraș, pentru a-și câștiga existența («Лихий попутав», 1872), și povestea tragică a micului funcționar provenit dintr-o familie de țărani, în care, alături de problema psihologică, este atinsă și cea a adaptării omului „cu o educație sănătoasă, patriarhală” la un mediu străin – orășenesc («П’яниця», 1874). O situație asemănătoare o întâlnim în romanul «Повія», unde tabloul destinului tragic al eroinei Hrysta Prytykivna, ieșită din mediul rural, se desfășoară pe fondul vieții citadine. Un nou tip (caracter) literar, *intelectualul*, apare în povestirea «Лихі люди», operă care depășește tendințele literare ale epocii. Aici, analiza psihologică a personajului, o persoană erudită, se realizează într-un mod cu totul original.

Cu toate acestea, în centrul atenției scriitorului rămâne *țăranimea* din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, fiind, cu precădere, urmărit traseul parcurs de țăranul ucrainean, condițiile și circumstanțele care-i influențează evoluția personalității, țăranul care, formal, devine stăpânul destinului său, însă nu-și poate depăși condiția umilă, rămânând pe treapta de jos a ierarhiei sociale.

Un rol important în formarea viziunilor sale etice și estetice l-au avut reformele de la 1861, cu un impact puternic asupra țăranilor, provocând revolte și nemulțumiri în întreaga Ucraină. Creațiile literare, în special cele ale lui N. Gogol, T. Șevcenko și M. Vovciok l-au fascinat întreaga viață. Drept urmare, una dintre cele mai importante trăsături ale poeziei lui Panas Myrnyi este aceea că marele scriitor ucrainean a fost atras de omul din pătura de jos a societății, mai precis de cauzele decăderii morale și spirituale ale acestuia. „Panas Myrnyi a intrat în istoria literaturii ucrainene în calitate de autor al prozei psihologice, într-o perioadă când realismul era în floare. Începându-și activitatea literară cu genurile tradiționale pentru prima jumătate a secolului al XIX-lea, în perioada maturității sale artistice, creează genuri epice ample”, a spus, printre altele, Anastasia.

Valoarea estetică a prozei lui Panas Myrnyi este legată și de faptul că tocmai în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în literatura ucraineană, are loc îndepărtarea de reminiscențele folclorice și crearea unei literaturi propriu-zise, iar „metoda abordării realiste a scriiturii a devenit factorul care a dus la eliberarea gândirii artistice de sub canoanele estetice existente, deschizând, în același timp, spațiu pentru crearea unei noi realități artistice, pe baza cunoașterii vieții și a căutării unei căi optime de întrupare a ideii auctoriale”, a subliniat autoarea comunicării.

Evoluția stilului scriitorului a fost influențată de procesul apariției noilor genuri în creația sa și în literatura ucraineană a secolului al XIX-lea, deopotrivă. Formarea tipului obiectiv al narațiunii a reprezentat dezvoltarea genului povestirii («П’яниця», «Лихі люди», «Лихо давне й сьогочасне», «Чіпка»), iar plurivalența gândirii artistice a scriitorului și tendința de a înfățișa lumea în ansamblul ei au favorizat apariția romanului (în special a capodoperei „Oare boii rag, dacă au ieslea plină?”). „Interesul și atenția îndreptate către limba vorbită, detaliile cotidiene, tendința de a arăta fiecare fenomen în contextul istoriei și cu rădăcinile ancorate în trecut reprezintă câteva dintre trăsăturile poeziei lui Myrnyi”, a concluzionat doamna Mihaela Herbil.

Partea teoretică a fost completată de două documentare dedicate vieții și activității literar-civice ale lui Panas Myrnyi, fapt ce a încântat publicul prezent.

Conf. univ. dr. Ioan HERBIL,
președintele Filialei Cluj a UUR

Interviu cu prim-vicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din România – Vasile Pasenciuc

(Urmare de la pagina 3)

F.P.: Care sunt principalele realizări ale administrației publice locale din Remeți sub conducerea primarului Brinzanic și cum au contribuit acestea la obținerea unui sprijin atât de puternic din partea electoratului?

V. P.: În ceea ce privește realizările administrației sub conducerea primarului Brinzanic, aş putea să vorbesc întreg interviul, însă voi detalia câteva dintre cele principale. Astfel, administrația publică locală din Remeți, sub conducerea domnului primar Ivan Claudiu Brinzanic, a realizat numeroase proiecte semnificative care au avut un impact pozitiv asupra comunității. Printre acestea, se numără reabilitarea bazinelor de captare și decantare, decolmatarea canalelor Lonca și Sarosa și reparații extinse la drumurile principale și agricole din comună. S-a modernizat infrastructura publică, inclusiv reabilitarea vestiarelor terenului de fotbal, modernizarea stațiilor de autobuz și extinderea rețelei de alimentare cu apă. A fost implementat un sistem de supraveghere video și un program de colectare selectivă a deșeurilor. În plus, s-au efectuat reparații importante la diverse obiective, precum parcare de la grădinița din Remeți și remiza PSI. De asemenea, administrația a dezvoltat infrastructura educațională și recreativă, prin dotarea școlii gimnaziale cu un teren de sport și amenajarea curților grădinițelor. Mai mult, a fost amenajat centrul și piața agroalimentară din Remeți, Valea Morii și șanțurile betonate pe Dubrova. S-a oferit suport constant cultelor religioase și au fost create spații de joacă pentru copii. În plus, a avut loc întabularea drumurilor și clădirilor, precum și finalizarea Planului Urbanistic General (PUG) pentru o mai bună gestionare locală. Printre realizările notabile, este și construirea celor două poduri noi din localitate. Aceste realizări au demonstrat un angajament solid față de dezvoltarea durabilă a comunității, contribuind la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor.

F.P.: Comuna Remeți este considerată una dintre cele mai dezvoltate și în continuă dezvoltare comune din județul Maramureș. Ce factori credeți că au contribuit la acest succes și cum a influențat implicarea Uniunii Ucrainenilor din România acest progres?

V.P.: Mă bucur, în primul rând, că frumoasa noastră comună este considerată una dintre cele mai dezvoltate la nivelul județului. Cred că meritul principal îl au locuitorii comunei, remețenii noștri, care sunt oameni frumoși, harnici, responsabili și dârji, alături de care comuna a prosperat de-a lungul tim-

pului. Un alt factor important al acestei dezvoltări este susținerea substanțială venită din partea Uniunii Ucrainenilor din România, susținere care a vizat atât administrația publică locală, cât și biserica și școala.

F.P.: În calitate de prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România, cum vedeți rolul organizației în viitorul administrației publice locale și ce inițiative preconizați pentru a continua dezvoltarea comunității?

V.P.: În calitate de prim-vicepreședinte al UUR, dar și în cea de simplu cetățean, apreciez Uniunea Ucrainenilor din România drept un partener de încredere al comunei Remeți și al locuitorilor acesteia. Sunt sigur că atât eu, cât și ceilalți ucraineni putem să contăm pe sprijinul continuu al UUR. Preconizez că, în continuare, susținerea administrației publice va fi și mai puternică din partea UUR, pentru a putea continua dezvoltarea comunei. Această susținere va acționa în funcție de nevoile comunității, deoarece știm bine că Uniunea Ucrainenilor din România este prezentă în viața de zi cu zi a cetățenilor pe care îi reprezintă, nu doar în timpul alegerilor și al campaniilor electorale.

F.P.: Ce măsuri considerați necesare pentru a încuraja și mai mult tinerii să se implice în viața comunității și să contribuie la dezvoltarea acesteia?

V.P.: În ceea ce privește tinerii ucraineni, este bine cunoscut faptul că întotdeauna am fost un susținător ferm al promovării tinerilor și al implicării lor în rezolvarea problemelor comunității. Drept dovadă, țin să menționez că atât în cadrul Biroului Organizației locale Remeți a UUR, cât și pe lista candidaților UUR pentru Consiliul Local al comunei am ales oameni tineri. Mai bine spus, toți, în afară de mine, sunt oameni tineri. Cel mai important este să le acordăm încredere pentru a putea deveni adevărați lideri cu putere de decizie. Acolo unde este cazul, trebuie să îi ajutăm, ascultându-le părerea și continuând dezvoltarea comunității prin intermediul lor.

F.P.: Este foarte bine cunoscut faptul că atât administrația publică locală din comuna Remeți, cât și Uniunea Ucrainenilor din România au o colaborare exemplară cu Biserica Ortodoxă Ucraineană din localitate. Cum a fost această colaborare și ce proiecte comune ați desfășurat? Care a fost sprijinul oferit de administrația publică locală și de Uniunea Ucrainenilor din România Bisericii Ortodoxe Ucrainene și cum a contribuit biserica la coeziunea și dezvoltarea comunității?

V.P.: Pot să spun că am avut o colaborare extrem de bună atât cu Biserica Ortodoxă Ucraineană, cât și cu celelalte culte religioase, neexistând diferențe în acest sens. Sprijinul a fost uniform, acesta concretizându-se într-o susținere fermă a activității Uniunii

Ucrainenilor din România din partea enoriașilor. Colaborarea cu Biserica Ortodoxă a fost una foarte bună, bazată pe încredere și dorința de a ajuta și de a înfăptui lucruri frumoase, în spiritul valorilor creștine. Uniunea Ucrainenilor din România a sprijinit și sprijină în continuare, an de an, organizarea hramului bisericii, un eveniment important în care sunt promovate nu numai moralele biblice, dar și limba, cultura și portul popular ucrainean. Ne-am adus aportul în toate lucrările și proiectele efectuate de biserică, dintre care pavarea curții interioare, asfaltarea drumului de acces, construirea capelei, schimbarea acoperișului, încălzirea centrală, acoperirea interioară cu marmură și multe altele. O contribuție semnificativă în aceste proiecte a venit din partea credincioșilor, însă, alături de ei, și sprijinul nostru a fost substanțial. În ciuda vremurilor dificile, colaborarea Uniunii Ucrainenilor din România cu părințele paroh a fost și este una de excepție. Încă de la venirea acestuia, s-a demonstrat că este un om serios, deschis spre colaborare. Am trecut împreună peste dificultățile create de fostul preot din localitate. Doresc să menționez și buna colaborare cu Consiliul Parohial al Bisericii Ortodoxe, alături de care am reușit să concretizăm proiectele începute. Este evident că acolo unde există colaborare, înțelegere și dorința îndeplinirii binelui comun, lucrurile merg bine.

F.P.: În final, care este mesajul dvs. pentru comunitatea ucraineană din România și pentru toți cei care au sprijinit activitățile și proiectele Uniunii Ucrainenilor din România?

V.P.: Mesajul meu este unul foarte simplu și clar: îmi doresc ca oamenii să înțeleagă că râvnim la unitatea comunității, la binele acesteia și la asigurarea continuității valorilor care o ghidează. De asemenea, mă adresez tuturor ucrainenilor, indiferent de regiunea sau de județul în care trăiesc, cu rugămintea de a continua promovarea unității pe care o susține Uniunea Ucrainenilor din România. Fac apel la o atenție sporită cu privire la diferitele încercări de dezbinare a comunității ucrainene, venite din partea unor persoane rău intenționate, ba chiar cu trecut infracțional, care nu fac decât rău. Să ne ghidăm după principiile adevărului și să evităm informațiile false și denaturate. Nu în ultimul rând, doresc să le mulțumesc atât ucrainenilor din Remeți, cât și celor din întreaga țară pentru întreg sprijinul acordat Uniunii Ucrainenilor din România, urându-le cât mai mult succes, gânduri de bine și împliniri.

Am auzit sintagma „tânăr pensionar” de foarte multe ori, dar, cu adevărat, îi înțeleg sensul atunci când aleg să privesc nu la chipul domnului Victor Semciuc, ci la sufletul dumnealui. Probabil voi fi subiectivă, însă subiectivitatea, în acest caz, mă va ajuta să scriu detalii mai mult despre președintele Filialei Botoșani a UUR, omul, decât despre profesorul și învățătorul, căruia tocmai i-a venit decizia de pensionare.

Îmi amintesc curiozitatea maximă pe care o aveam, copil fiind, în a afla povestea fiecărei medalii, a fiecărei cupe puse la loc de cinste în sufrageria domnului meu învățător Victor Semciuc. Am avut parte de atâtea povești frumoase desprinse din vremurile apuse, în care oamenii parcă aveau mai mult timp unii pentru ceilalți, atunci când domnul învățător era elev al Liceului Pedagogic Botoșani și sportiv de elită al Clubului Sportiv Botoșani.

Știu că nu i-a fost ușor să îmbine nivelul înalt de studiu cu performanțele sportive, dar mai știu că nu lăsa nicio materie de studiu pe ultimul loc și astfel a câștigat respectul colegilor și al profesorilor. M-am convins de acest aspect și mai târziu, când, fiind la catedră, în cadrul Liceului cu Program Sportiv Botoșani, am sesizat că elevii buni la sport nu căutau niciodată scuze, erau buni și la carte. Atletismul i-a adus medalii la concursurile naționale și europene în tinerețe, pe atunci cântărea doar 48 de kg. Acum domnul profesor are 108 kg, dar tind să cred că diferența e direct proporțională cu marele dumnealui suflet.

Domnul Victor Semciuc a fost profesor de educație fizică și sport încă din anul 1978, apoi a revenit la catedra de învățător, fiind, totodată, directorul școlilor gimnaziale din Vlădeni, Rogojești și Mihăileni (Nr. 1), toate din județul Botoșani.

După ce l-am rugat să-mi ofere câteva detalii cu privire la această activitate, domnul profesor mi-a mărturisit: *Ca obiective am avut respectarea cerințelor programei școlare, antrenarea elevilor în funcție de vârstă, clasă și înclinații motrice. Menționez că antrenamentele mele au dat roade de-a lungul timpului, mai exact începând cu anul 1979 și până în prezent: am fost primul antrenor al doamnei sportului românesc Elisabeta Lipă, pe care am încurajat-o și am îndrumat-o spre acest sport nobil, canotajul. Alături de elevii mei, în urma numeroaselor concursuri sportive la care am participat, am obținut locuri pe podium la numeroase concursuri județene și naționale. Anii 2000 au fost bogați în rezultate, deoarece am pus bazele antrenamentelor campionului olimpic și european Mugurel Semciuc, care, în numeroasele interviuri, amintește cu plăcere de perioada petrecută împreună atât în relația profesor – elev, cât și în relația antrenor – sportiv. Amintesc aici cei 18 ani de management școlar în care am avut ocazia să modernizez, prin diverse proiecte, școlile pe care le-am avut în subordine. În același timp, am înființat grupe, iar, mai apoi, clase care au optat pentru studiul limbii ucrainene. Fiind minoritari, am participat la numeroase concursuri cu specific etnic, am reînființat Școala Gimnazială cu clasele I-VIII din localitatea Rogojești, unde elevii au avut ocazia să studieze limba ucraineană ca limbă maternă și toate celelalte obiecte de studiu din programă în satul lor natal, aproape de casă, pe atunci neexistând transport pentru elevi decât în regim personal.*

În calitate de director, am facilitat participarea cadrelor didactice la cursuri de formare în regim gratuit, am militat pentru formarea cla-

Un tânăr pensionar

selor în sistem paralel, deoarece un număr mai mic de copii facilitează procesul de predare-învățare. Te sfătuiesc, totuși, să nu-ți dorești să ajungi director de școală, dar dacă viața și Dumnezeu vor decide să fii, te rog să ții minte că nu vei avea calitatea de șef, ci de umil servitor al colegilor tăi. Asta nu e o umilință, ci o datorie, căci acolo unde e „potirul” mai mare, acolo și provocările sunt mai mari. Se zice că pentru a vedea caracterul unui om, e neapărat necesar să-i dai o funcție de conducere și să privești cu atenție cum se comportă nu cu cei care au același statut, ci cu ai săi subordonați. Aici, se cerne grâul de neghină, aici, se vede cine e om cu adevărat.

Destinul l-a dus și la primărie de foarte multe ori, dar, în iulie 2004, a fost ales primar din partea UUR. Această experiență a fost una plină de evenimente, unele bune, altele eferescente, deoarece era un șoc pentru partide ca membrul unei organizații neguvernamentale să ajungă primar și să aibă un număr atât de mare de consilieri. L-am lăsat pe domnul profesor să ne prezinte experiența: *Alegerea mea ca primar din partea UUR și a celor șase consilieri care făceau parte din UUR a fost o confirmare a implicării mele în dezvoltarea comunei și o provocare de a munci mai mult la un nivel superior. Am avut posibilitatea de a alege un viceprimar, tot din partea UUR, și de a dezvolta proiecte în diverse domenii. Am dat prioritate educației, modernizând școlile și dotându-le corespunzător, proiectele interetnice de la nivel județean și local au făcut cunoscută atât comuna, cât și valorile ei culturale, au făcut vizibilă minoritatea ucraineană și au subliniat valorile culturale, etnologice, etnografice, arheologice ale mihăilenilor. Am deschis calea restaurării casei Enescu din Mihăileni, clădirea în care a copilărit marele compozitor (fiind casa parintească a mamei acestuia). Am realizat diverse proiecte cu reprezentanți ai poliției de frontieră, prin care sediul acestora să fie preluat de primărie și să fie dedicat interacțiunii cu cetățenii, astfel încât relația funcționar – cetățean să fie de o calitate superioară, într-un mediu decent, corespunzător; cetățenii având acces în timp real la arhive și la informațiile care au fost salvate în regim electronic. Având susținere din partea Consiliului Județean și respect din partea domnului prefect de atunci, am reușit să modernizez numeroase drumuri comunale și am intervenit în mod corespunzător atunci când situațiile de urgență au impus-o. Nu vă puteți închipui cât de greu încercați de ape au fost oamenii, dar imaginați-vă că toți așteptau să fie salvați și ajutați de către autorități, de către oamenii cărora le păsa cu adevărat.*

Cuvintele mele nu ar fi la fel de relevante, așadar, l-am lăsat pe domnul profesor să ne vorbească și despre marea lui pasiune, activitatea dedicată etnicilor ucraineni din întregul județ Botoșani. Domnia sa deține funcția de președinte al Filialei Botoșani a UUR, fiind și fondatorul ei.

Despre acest aspect, domnul Victor Semciuc a menționat: *În decursul carierei mele didactice, am avut contact cu multiple comunități care își defineau etnia și valorile culturale ca fiind cruciale în existența domniilor lor și, voind să mă implic, în mod real, în rezolvarea doleanțelor comunității din care fac parte, m-am hotărât să fac o organizație în care să ne regăsim, noi, membrii comunității ucrainene. Această organizație, care era bazată pe valori curate în plan spiritual și moral (prin împărtășirea aceleiași credințe), realiza activități practice menite să faciliteze relația dintre noi și să ne facă vizibili din punct de vedere cultural, nu doar auziți (în plan lingvistic, eram confundați cu rușii, iar noi suntem ucraineni din tată în fiu).*

În cadrul acestei organizații, a oamenilor noștri simpli, a luat naștere formația de dansuri „Rogojesteanca”, care, mai apoi, a avut multiple denumiri și, conform teoriei „bulgărelui de zăpadă”, s-a tot mărit și a început colaborări cu diverse comune care ne invitau la diferite evenimente culturale. Colaborarea s-a extins la nivel județean, pentru ca, ulterior, să ajungem și în Ucraina. De menționat este faptul că pe atunci nu exista niciun fel de finanțare, toate activitățile fiind susținute din resurse proprii, ale mele și ale colegilor mei. Firește că a fost greu, dar orice are valoare se naște din efort și niciodată condiționat sau din superficialitate. Nu am fost singur, ci am avut parte de cei mai frumoși colegi din întreaga mea carieră; ar trebui pagini întregi ca să-i amintesc și să vă povestesc câte ceva despre implicarea fiecăruia.

Formația a fost pusă în valoare de multe generații, care au intervenit asupra denumirii și a

dansului. În prezent, poartă numele de „Primăvara”, având un succes mare atât pe plan local, cât și pe cel național. Calitatea mea de profesor de sport mi-a permis să intervin la anumite elemente ale dansului, îmbinând elemente de gimnastică cu pași de dans tradițional. Am avut parte și de tineri inventivi precum Gabriel Scalski, David Marmaliuc, dar doamna mea învățătoare Olimpia Ivaniciuc a fost cea care ne-a arătat elementele de dans specifice satului nostru. Tocmai această combinare a componentelor de tradiționalism, gimnastică, inovație modernă a dat originalitatea și calitatea actului artistic de azi.

Educația managerială, experiența de la catedră, dar mai ales dragostea pentru comunitatea din care provin mi-au dat energia necesară să merg mai departe și ca fondator al acestei organizații. După ce, prin multiple demersuri, am reînființat Școala Gimnazială de la Rogojești, introducând studiul limbii ucrainene ca limbă maternă, am susținut formarea la Cernăuți a cadrelor didactice, am militat ca elevii noștri să opteze pentru limba maternă, de aici, numărul mare de cereri privind continuarea studiilor de limbă ucraineană la diverse licee și facultăți din țară. Transmiterea prin viu grai a cântecelor tradiționale, moștenite din generație în generație, se făcea prin numeroase întâlniri, inițial, în regim privat, pentru că nu aveam sediu, iar, mai apoi, la sediul UUR. Așa a luat naștere formația vocal instrumentală „Florile Bucovinei”. Această formație beneficiază în prezent de avantajul școlarizării membrilor încă de pe băncile școlii, iar UUR – Filiala Botoșani i-a susținut pe acești tineri prin acordarea posibilității de a avea acces la instrumente performante, menite să îmbună-

Claudia SEMCIUC

(Continuare la pagina 15)

Ucraina sărbătorește 28 de ani de la adoptarea Constituției

„Ziua adoptării Constituției Ucrainei este o sărbătoare de stat – Ziua Constituției Ucrainei.”
(cf. Art. 161 din Constituția Ucrainei)

Constituția unui stat este actul legislativ care definește drepturile și libertățile cetățenilor, organizarea puterii legislative, executive și judecătorești, reglementarea relațiilor sociale privitoare la instaurarea, menținerea și exercitarea puterii de stat și prevede alte aspecte considerate esențiale pentru o bună funcționare a statului. Constituția polono-lituaniană de la 3 mai 1791 (în polonă, Konstytucja Trzeciego Maja) este în general recunoscută ca prima constituție națională a lumii moderne din Europa și a doua din lume, după constituția Statelor Unite, considerată a fi cel mai concis document de guvernare al unui stat (adoptată, la 17 septembrie 1787, de către Convenția Constituțională a SUA, care a avut loc în Philadelphia).

Însă, prima Constituție ucraineană a fost emisă în 1710. Era anul când Rusia a început un alt război din multe pe care urma să le ducă de-a lungul anilor, Războiul Ruso-Turc din perioada 1710-1711. Se consideră că rădăcinile constituției ucrainene se trag de pe vremea prințului Kievului

28 iunie – Ziua Constituției Ucrainei
(foto din dimineața zilei de 28 iunie 1996)

Iaroslav cel Înțelept, din secolul al XI-lea. „Adevărul rus/rusin” întocmit de către acesta reprezintă într-adevăr primul cod de legi cunoscut al drepturilor locuitorilor Rusiei Kievene, având ca sursă de inspirație actele legislative ale statelor germanice și anglo-saxone ale Europei.

A urmat Constituția lui Pylyp Orlyk „Pactele și constituțiile legilor și libertăților armatei Zaporjane...”, fiind considerată a fi cea dintâi, deși istoricii se contrazic dacă a fost o constituție în sensul actual al cuvântului. Aceasta nu avea forță juridică deplină, deoarece a fost elaborată de guvernul Hetmanatului aflat în exil în orașul moldovenesc Bendery (pe atunci, teritoriul Imperiului Otoman, controlat, în prezent, de autoproclamatul stat „Transnistria”), după înfrângerea hatmanului Ivan Mazepa în bătălia de la Poltava, din anul 1710.

Originalul documentului este în limba latină și se păstrează în Arhivele Naționale ale Suediei. La 5 iunie 2023, directorul general al arhivei din Stockholm, Karin Astrom Iko, a predat lui Anatoly Hromov, reprezentantul Arhivelor Statului din Ucraina, o copie certificată în limba latină a Constituției lui Pylyp Orlyk, aceasta reprezentând un bun de neprețuit al patrimoniului istoric comun.

La 29 aprilie 1918, Rada Centrală, în ultima zi a existenței sale, a aprobat Constituția Republicii Populare Ucrainene. Cu toate acestea, respectivul document nu a intrat niciodată în vigoare din cauza loviturii de stat a hatmanului Pavel Skoropadskyi.

Au urmat Constituțiile puterii sovietice, care au fost în număr de patru: din 1919, din 1929, din 1937 și din 1978, aceasta din urmă fiind cea care

a funcționat pe teritoriul Ucrainei chiar și după declararea independenței, mai exact până în 1996. Deși documentul respectiv definea noțiuni precum „libertăți democratice” și „alegeri libere” și garanta drepturile omului, în realitate, toate acestea nu s-au aplicat niciodată în totalitate.

Procesul formării versiunii actuale a principalului document al țării a început imediat după adoptarea „Declarației privind suveranitatea de stat a Ucrainei” de către Rada Supremă a R.S.S. Ucrainei, la 16 iulie 1990, Comisia Constituțională înființându-se în luna octombrie a aceluiași an.

În decursul perioadei de șase ani, au fost create cel puțin 15 versiuni (proiecte) ale acesteia, mult timp fiind discutate, completate și îmbunătățite variantele de lucru. Cele mai acute dispute au vizat problema împărțirii puterii în stat și a proprietăților, dar și în ceea ce privește simbolurile statului, statutul limbii ruse și statutul Republicii Crimeea. Comuniștii au refuzat să susțină tridentul și steagul albastru-galben, iar restul deputaților nu au fost de acord cu statutul de autonomie a Crimeii. În cele din urmă, au ajuns la un compromis dificil privind statutul autonom al peninsulei și simbolurile ucrainene.

Ucraina a fost ultima dintre fostele republici sovietice care a adoptat propria constituție. Abia în iunie 1996, în al cincilea an de la declararea independenței, deputații Radei Supreme, după 23 de ore de muncă neîntreruptă, în ziua de 27 iunie și în noaptea spre 28 iunie, în dimineața zilei de 28 iunie, la ora 9.18, președintele Radei Supreme de atunci, deputatul Oleksandr Moroz, ca urmare a rezultatului votului, când „PENTRU” s-au pronunțat 315 parlamentari, a exclamat „Avem Constituție!”.

Adoptarea Constituției a pus bazele juridice ale Ucrainei independente, ale suveranității și integrității teritoriale a acesteia, reprezentând un pas important în asigurarea drepturilor omului și a cetățenilor și contribuind la creșterea în continuare a autorității Ucrainei pe plan mondial.

De la adoptare, Constituția a fost modificată de mai multe ori, deși acest lucru prevede o procedură destul de strictă privind efectuarea modificărilor și a completărilor acesteia. Menționăm faptul că între 2/3 și 3/4 din voturi ale componenței constituționale a Radei Supreme sunt necesare pentru a aproba modificări la diferitele sale secțiuni, iar, în unele cazuri, Constituția nu poate fi modificată. Constituția Ucrainei nu poate fi schimbată nici în condiții de război sau stare de urgență.

De asemenea, potrivit articolului 64, în condiții de război sau de stare de urgență, pot fi stabilite restricții speciale în ceea ce privește drepturile și libertățile, cu indicarea perioadei de valabilitate a acestora.

Referindu-se la importanța adoptării Constituției Ucrainei și, în mod deosebit, la circumstanțele actuale, Președintele Ucrainei, Volodymyr Zelenskyi, a subliniat: „Cuvintele scrise în ea, în anul 1996, au încetat să mai fie istorie, ele au devenit cu adevărat vitale și stringente pentru ucraineni, cum ar fi cele privind

atât dreptul la viață și libertate, onoare și demnitate, cât și valoarea pământului nostru... Niciun ucrainean nu va mai percepe vreodată drepturile și libertățile consfințite în ea ca pe ceva ce ni s-a dat de sus. Astăzi, ele se câștigă printr-o luptă grea, plină de sacrificii de sine și chiar cu prețul vieții. Ucraina este a noastră. E suverană. E independentă. E democratică. E legală. A fost, este și va fi!”.

Prin invazia pe scară largă a Rusiei în Ucraina, poporul ucrainean a înțeles într-un mod nou sensul valorilor stabilite în Constituție. Inamicul a vrut să le ia drepturile pentru care au luptat de secole: libertatea, onoarea, demnitatea și viața: cele mai înalte și mai de preț valori sociale care sunt străine și de neînțeles pentru agresor.

Notă

Pylyp Orlyk s-a născut la 21 octombrie 1672 în Kosuta (azi, Belarus), fiind descendent al unei familii nobiliare lituano-belaruse. El a urmat studiile primare la colegiul iezuit din Vilnius, iar, mai târziu, a studiat la Academia Kievo-Mohyleansk. Conform ultimelor cercetări în domeniu, în viața și activitatea sa publică, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, se evidențiază șase perioade, în decursul cărora acesta a fost în Moldova și Valahia (amintim doar câteva dintre ele: în anul 1722, ajunge pe pământul Moldovei: Hotin, Lipcani, Darabani, Parerîta, Iași, Bender, Galați; în 1734, în: Căușeni, Bender; între anii 1735-1741, la București; în anul 1739, la: Iași, București; în 1742, la: Bender, Iași). Pylyp Orlyk a murit la Iași, în ziua de 24 mai 1742, singur, departe de rudele sale și de patria-mamă, Ucraina. Totuși, ceea ce a făcut va rămâne pentru totdeauna în istoria Ucrainei, pentru a cărei soartă a luptat toată viața.

Potrivit istoricului român P. Panaitescu, trupul hatmanului emigrant ucrainean Pylyp Orlyk se odihnește în catedrala Mitropoliei Iașilor din orașul Iași.

Dar, de fapt, noua mare catedrală din Iași a fost construită în secolul al XIX-lea. Potrivit datelor care se păstrează la cancelaria Mitropoliei, noul lăcaș a fost ridicat pe locul a două biserici vechi din secolele al XV-lea și al XVII-lea. Hatmanul, conform unor surse, ar fi fost înmormântat într-una dintre ele. Construcția catedralei a început în anul 1833, dar, în 1842, ridicarea acesteia a fost suspendată. La 23 mai 1857, arcul central s-a prăbușit, iar lăcașul de cult neterminat a rămas în ruine multă vreme. Abia în 1880, lucrările de construcție au fost reluate și finalizate după șapte ani. Prin urmare, locul exact al înhumării lui Pylyp Orlyk, din păcate, este necunoscut, ca și cel al lui Mazepa. În acest sens, au fost făcute unele demersuri, dar fără vreun rezultat, deocamdată. Poate că va veni o vreme mai favorabilă pentru a relua aceste cercetări și, de ce nu, cu implicarea Uniunii Ucrainenilor din România.

Victor HRIHORCIUC,
prim-vicepreședintele Filialei Iași a UUR

Acțiunile UUR Iași, în nr. 3 al revistei ieșene „Simfonie etnică”

Marti, 4 iunie 2024, în sala de festivități „Vasile Pogor” a Primăriei municipiului Iași, a avut loc lansarea numărului 3 al revistei „Simfonie etnică”, având ca motto „Prietenia – interacțiunea dintre oameni și a oamenilor cu natura”. La acțiune, au participat oameni de știință din diferite domenii, scriitori, muzeografi, redactori de ziare și mass media și, bineînțeles, reprezentanții minorităților naționale implicate în realizarea materialelor publicate în revistă: armenii, evreii, grecii, polonezii, romii, rușii-lipovenii, ucrainenii. Programul acțiunii, conceput de către consilierul primarului Moshe Groper, a cuprins prezentarea demersului realizării revistei ca un alt mijloc de exprimare și de întâlnire între prieteni de diverse etnii din municipiul Iași, după care au urmat alocuțiuni din partea unor oameni de cultură și artă din Iași și un program artistic prezentat de elevii Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă” din Iași.

„Revenind la «Simfoniile etnice», pentru mine, prietenia – care este și tema acestui număr al revistei – înseamnă respect reciproc între oameni, are forma unei cetăți frumoase cu multe porți și poartă un nume: Iași! Iașul este un oraș al poveștilor, al diversității și al multiculturalității. Orașul nostru dătează enorm și mulțumește din suflet tuturor comunităților etnice care i-au adus, de-a lungul secolelor, o dinamică viață economică, dar și o sumedenie de artiști, actori, sportivi și oameni de știință. Împreună am transformat Iașul dintr-un sat prăfuit pierdut în mijlocul Moldovei într-o capitală care și-a afirmat cu tărie și demnitate dreptul de a conta pe harta țării și a Europei. Capitală a Prieteniei, Iașul va rămâne la fel de deschis, de tolerant și de spiritual și în viitor, cu atât mai mult cu cât noi, oamenii de astăzi, avem tot mai multă nevoie de solidaritate și responsabilitate. Depinde de noi, de eforturile noastre conjugate, să devenim un exemplu de diversitate, un model pentru toate comunitățile.

Eu sunt convins că ne aflăm pe drumul cel mai bun!”, a spus primarul Mihai Chirica în alocuțiunea rostită în fața participanților

Profitând de această ocazie, Filiala Iași a UUR a expus în paginile revistei acțiunile (cu scurte prezentări ale fiecăreia dintre ele) organizate în primele cinci luni ale acestui an: „Tradiții și obiceiuri ucrainene de Crăciun – pe stil vechi”, cu

mențiunea că în urma hotărârii Bisericii Ortodoxe a Ucrainei la Consiliul Episcopal de la Kiev și în conformitate cu Legea nr. 3258, începând cu 2023, data oficială a Crăciunului în Ucraina este 25 decembrie (în loc de 7 ianuarie); „Ziua Internațională a Limbii Materne”, „Ziua Internațională a Femeii”; „Ziua Internațională a Scriitorului”; „Sărbătorirea poetului național Taras Șevcenko”; „Sărbătorirea Paștelui de către ucrainenii din România”.

Un loc special a fost dedicat celor două evenimente majore organizate de Uniunea Ucrainenilor din România în această perioadă: „Doi ani de la invazia federației ruse în Ucraina”, la care au participat reprezentanți ai instituțiilor, ai organizațiilor și asociațiilor locale, ai refugiaților din Ucraina și membri ai filialei, cu o scurtă prezentare a

principalelor momente din program, și „Summit-ul liderilor Congresului Mondial al Ucrainenilor” de la București, cu o succintă expunere a temelor prezentate în cadrul acestuia.

În materialul dedicat minorității noastre, am mai prezentat acțiunile planificate a se desfășura în perioada următoare, câteva din tradițiile populare ucrainene specifice anotimpului de primăvară și alte evenimente.

La finalul acțiunii, la solicitarea reprezentanților mass-media, am dat un scurt interviu, în cadrul căruia am făcut o trecere în revistă a materialelor expuse în nr. 3 al publicației și proiectele de viitor ale filialei, respectiv ale revistei.

Apreciam că realizarea revistei comunităților etnice din Iași constituie încă un prilej de a ne face cunoscută activitatea filialei, tradițiile și obiceiurile ucrainenilor și considerăm că este o idee de urmat și de alte filiale.

Victor HRIHORCIUC,
prim-vicepreședintele Filialei Iași a UUR

A XIV-a ediție a Concursului Național „Istoria și Tradițiile Ucrainenilor din România”, găzduită de Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava

(Urmare de la pagina 6)

Bejenar Alexandra – premiul I, clasa a XI-a, Colegiul „Mihai Eminescu”, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac;

Perdei Petronela – premiul II, clasa a X-a, Colegiul Tehnic Rădăuți, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac;

Cazemerciu Denisa Ionela – premiul III, clasa a X-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă”, Siret, Suceava, profesor coordonator Antoneta Crainiciuc;

Ștefan Bianca – mențiune, clasa a IX-a, Colegiul Teoretic „Iulia Hasdeu”, Lugoj, Timiș, profesor coordonator Violeta Manzur;

Secțiunea Fotografie:

Boiciuc Beniamin – premiul I, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava, profesor coordonator Narcisa Cîrsteian;

Hrușcovișchi Alexia – premiul II, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Șerbăuți, Suceava, profesor coordonator Alina Mazureac;

Trufan Miruna – premiul III, clasa a V-a, Școala Gimnazială Vatra Moldoviței, Suceava, profesor coordonator Ilaria Pușcă;

Coruț Valentina – mențiune, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Moldova Sulița, Suceava, profesor coordonator Corina Butnaru;

Brehuescu Elena – mențiune, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Negostina, Suceava, profesor coordonator Lidia Dascaluic;

Melniciuc Maria – mențiune, clasa a VI-a, Școala Gimnazială Bethausen, Timiș, profesor coordonator Mariana Cubaș;

Axiuc Ileana – premiul I, clasa a IX-a, Colegiul Teoretic „Iulia Hasdeu”, Lugoj, Timiș, profesor coordonator Violeta Manzur;

Sanduleac Alexandra – premiul II, clasa a XI-a, Colegiul „Mihai Eminescu”, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac;

Cusnir Alessia – premiul III, clasa a XI-a, Colegiul „Mihai Eminescu”, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac;

Marteniuc Denisa – mențiune, clasa a XI-a, Colegiul „Mihai Eminescu”, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac;

Negură Bianca – mențiune, clasa a XI-a, Colegiul Silvic Bucovina, Câmpulung Moldovenesc, Suceava, profesor coordonator Delia Martineac.

Felicităm atât elevii, cât și profesorii coordonatori implicați în realizarea acestui proiect!

tătească rezultatele dumnealor. Ne întâlnim, de ani buni, de două ori pe săptămână la sediul UUR, pentru repeții și încă avem planuri mari. Relația cu autoritățile decidente județene a fost mereu o prioritară și astfel se explică numeroasele invitații de a participa atât la proiecte logistice, cât și la proiecte culturale.

Arta înconderii ouălor este sacră pentru comunitate, aceasta simbolizând legătura între cer și pământ. Am promovat și am susținut această artă și transmiterea ei viitoarelor generații prin multiple festivaluri, ateliere, proiecte școlare. Dovezile implicării mele se află atât în arhivele școlii și ale primăriei, cât, mai ales, în presa care s-a arătat deosebit de interesată de acest fenomen.

Am susținut tinerii studenți care au făcut studii de caz în ceea ce privește minoritatea ucraineană din zonă, acestea finalizându-se cu lucrări de licență sau cu proiecte universitare susținute atât la universitățile din apropiere, cât și la cele din

Un tânăr pensionar

București. Respectiv documentele există în bibliotecă fie în regim fizic, fie în cel electronic și conțin înregistrări audio și video culese în decurs de luni și de ani din inima comunității locale. Menționez că am participat la acest demers în mod activ, bătând satul în lung și-n lat, căutând în arhivele școlare, județene informații relevante despre originea și particularitățile comunității noastre. Nu voiesc să mă laud, dar, la solicitarea dumneavoastră de a-mi expune activitatea, am îndrăznit să vă povestesc cele de mai sus cu speranța ca valorile noastre să nu fie pierdute sau uitate.

În numeroasele situații de urgență, Uniunea Ucrainenilor din România a fost un sprijin real atât pentru comunitate, cât și pentru refugiații din Ucraina care au primit găzduire fie la sediul organizației, fie în comunele aferente. În cadrul susținerii refugiaților, am fost pe teren luni întregi, asigurând traduceri în diverse locații unde aceștia erau prezenți. Pe lângă traduceri, am asigurat numeroase resurse de ordin uman și material în vederea îmbunătățirii calității șederii acestor oameni năpăstuiți de război.

Promovarea, susținerea, impulsivarea tinerilor spre a îmbrățișa cultura ucraineană, spre a respecta valorile familiale reprezintă o prioritate

pentru mine în momentul de față, deoarece conștientizarea rădăcinilor noastre adânci reprezintă cheia rezistenței în fața intemperiilor de orice fel, asigură o dezvoltare armonioasă atât la nivel emoțional, cât și în plan social. Apartenența la o comunitate constituie o nevoie, iar apartenența la două (română și ucraineană) este deja o binecuvântare, fapt pentru care susțin reafirmarea identității etnice într-o lume modernă care sprijină diversitatea.

Nădăjduiesc să-mi îngăduie Dumnezeu să mă bucur de anii de pensie alături de ai mei nepoți. Sper să am puterea, energia și, mai cu seamă, dăruirea să-i îndrum spre activități constructive pe cei care mi-au dat șansa, mi-au făcut bucuria de a rămâne președinte al Filialei Botoșani a UUR și în acest prezent atât de provocator. Sfatul pe care voiesc să vi-l dau în final este acela că „Omul sfințește locul!”, care nu-mi aparține, dar reciproc acestuia aș îndrăzni să o consider la fel de importantă: „Locul sfințește omul!”. Dragii mei, creați în jurul vostru un mediu prielnic dezvoltării armonioase a noilor generații. Aceștia reprezintă viitorul și, vorba unui mare duhovnic, „Aveți tinerii pe care vi-i faceți și vi-i creșteți!”.

O ucraineană, la aniversarea de 100 de ani

„Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, să ascuți glasul Lui și să te lipești de El; căci în aceasta este viața ta și lungimea zilelor tale” (Deuteronom 30, 20). Bătrânețea este vârsta înțelepciunii, vârsta realizărilor vieții, vârsta care trebuie respectată, onorată și cinstită. Este o bucurie imensă ca cineva în familie să aibă persoane în etate.

În satul Negostina, județul Suceava, mai sunt oameni longevivi, care au trecut chiar de 90 de ani, iar bunica Eufrozina Fediuc le-a întrecut pe toți și a împlinit vârsta de 100 ani. Despre ea vreau să vorbesc în continuare.

În ziua de miercuri, 27 martie 2024, a fost mare sărbătoare în casa familiei bunicii Eufrozina Fediuc. S-au adunat copii, nepoți, strănepoți s-o sărbătorească pe mama, bunica, străbunica, așa cum se cuvine. Surprizele nu s-au lăsat așteptate, a fost înconjurată de multe flori, mâncăruri pe gustul ei și un tort mare cu cifra „100”. În semn de recunoștință și prețuire pentru anii împliniți, au sosit și oaspeți dragi, oaspeți de onoare: părintele Daniel Petrașuc, parohul Bisericii din Negostina, reprezentantul Protopopiatului Rădăuți, Arhidiaconul misionar Ioan-Alexandru Petrașuc, iar, din partea autorităților locale, domnul Vasile Șoiman, primarul comunei Bălcăuți. A fost mare mulțumire sufletească și emoții care au provocat lacrimi

de bucurie pe obraji atunci când părintele Daniel Petrașuc a înălțat rugăciuni de mulțumire cu ocazia unei aniversări speciale, când mama, bunica și străbunica Eufrozina Fediuc a împlinit 100 de ani, iar domnul primar Vasile Șoiman i-a dăruit o plachetă aniversară și un buchet mare de flori.

Viața bunicii Eufrozina Fediuc, sau așa cum o știu cei cunoscuți, bunica Zina, nu a fost ușoară. Născută la 27 martie 1924, din părinți ucraineni, simpli țărani din Negostina, este azi cea mai vârstnică persoană a comunei Bălcăuți. Despre viața ei se pot scrie multe, se poate scrie chiar și un roman. Amintesc doar faptul că este o luptătoare în adevăratul sens al cuvântului. A supraviețuit anilor de război (între 1939-1945), precum și foametei care a urmat (1946-1947). Fiind cea mai mare dintre cei patru copii ai familiei, a trebuit să fie sprijin și stâlp în gospodărie. A muncit din greu încă din copilărie, a frecventat cursurile școlii primare din sat, a citit și a scris în ambele limbi: română și ucraineană. S-a căsătorit cu Nicolai Fediuc și a întemeiat o frumoasă familie, care a dăinuit mulți ani, iar la vârsta de 73 ani a rămas văduvă. Astăzi, la un secol de viață, se bucură de fiica sa Stela, căsătorită cu Victor Fediuc, care o îngrijesc cu mare drag, se bucură de cele trei nepoate de la fiică, Alina, Mihaela și Gabriela, toate căsătorite, cu studii superioare, îmbrățișând frumoasa și nobila meserie de dascăl, aces-

tea fiind profesoare la școala din Negostina (în prezent, numai primele două au rămas în localitatea natală, iar mezina și-a urmat soțul) și se mai bucură și de cei doi strănepoți, Robert și Denisa, azi studenți. Cele patru generații s-au reunit cu mare bucurie la ceas aniversar, depănând amintiri.

Cu înțelepciunea omului simplu și credincios de la țară, care-l pune pe Dumnezeu pe primul loc, bunica Zina le-a învățat pe nepoate tot ceea ce este mai bun și mai frumos în viață, primul „Otce naș” în limba ucraineană, limba maternă, iar ele sunt atât de mândre și de recunoscătoare, încât li se pare că totul s-a petrecut ieri. Azi o sărbătorească cu toții la un centenar și sunt atât de emoționați și de mândri, iar toate acestea se datorează mamei Stela, care mereu s-a pus pe locul doi și cu toată ființa o îngrijește pe bunica Zina. Problemele de sănătate nu au ocolit-o pe bunica, așa cum am mai menționat, dar, fiind o luptătoare, le-a învins, muncind mai departe în prețioasa-i grădină cu flori, în care respiră aerul curat de primăvară. Bunica Zina își făcea atâtea planuri în fiecare an, fapt pentru care de la ea toți au învățat să fie optimiști și credincioși zi de zi, iar când se adună cu toții acasă se simte acea bucurie supremă, dăruindu-i ani de viață. Când vorbesc despre bunica, li se umezesc ochii, pentru că le-a implementat niște valori atât de sănătoase încât în ziua de azi niciun manual ori curs „de parenting” nu o poate face. În prezent, bunica Zina este lucidă, îi cunoaște pe cei dragi și își amintește multe lucruri din viață.

Când vârsta este din trei cifre, te poți considera cu adevărat binecuvântat de Dumnezeu. Bunica Zina a fost înzestrată de bunul Dumnezeu cu un secol de viață. Fiind o foarte bună gospodină, muncea din zori până seară, iar munca fizică a ajutat-o să depășească toate greutățile vieții. A primit multe felicitări de ziua ei, iar eu îi doresc multă sănătate și să se bucure încă mulți ani alături de cei dragi. Cu toții s-au fotografiat spre amintirea clipelor speciale.

Felicia GRIGORAȘ,
Negostina

GÂNDURI DE RUSALII

Începutul primăverii este marcat de cea mai mare Sărbătoare a creștinătății – Învierea Domnului, când întreaga natură este chemată din nou la viață, Dumnezeu cheamă la înviere atât natura amorțită de înghețul iernii, cât și pe om, pentru ca acesta să învie din păcat. Începutul verii este marcat de Praznicul Cincizecimii, al doilea Paște sau Paștele de Foc, cum era numit de Sfinții Părinți. Aceste Praznuri ne vivifică prin Duhul lui Dumnezeu, care, odată pogorât peste Sfinții Apostoli, ni se reînnoiește nouă mereu și mereu, dându-ne viață și sporindu-ne lucrările cele duhovnicești spre mântuire. Duhul Sfânt purcede din Tatăl și a fost trimis de Fiul peste Sfinții Apostoli în ziua Cincizecimii la Ierusalim, iar urmarea acestei Lucrări a fost întemeierea Bisericii Creștine, Biserică care la rândul ei are menirea și datoria de a împărtăși același Duh Sfânt fiecărei generații de oameni care pășeste în istorie.

Dacă Apostolii au primit Duhul din Cer, în mod direct de la Dumnezeu, oamenii care au văzut Pogorârea Duhului și au vrut să primească același Duh L-au primit prin mijlocirea Apostolilor, care i-au botezat, întemeindu-se astfel prima biserică de creștini. Noi, creștinii de astăzi, ne împărtășim cu același Duh prin intermediul Bisericii, mai exact prin administrarea Sfintelor Taine de către preot. Sfintele Taine ale Bisericii prin care ne împărtășim de Duhul Sfânt sunt: Botezul, Mirungerea, Spovedania, Euharistia, Preoția, Cununia și Maslul. De menționat este faptul că nu toți credincioșii se împărtășesc de toate cele șapte Taine. Sunt Taine cu caracter obligatoriu pentru mântuire: Botezul, Mirungerea, Spovednia și Euharistia, și Taine administrate doar unor creștini: Preoția, Cununia și Maslul. Primele două Taine, Botezul și Mirungerea, sunt administrate omului imediat după naștere (de obicei, la 40 de zile după naștere) în Biserica noastră Ortodoxă, fiind numite și ușă de intrare în biserică, deoarece fără aceste două Taine este imposibil să le primești pe celelalte și, implicit, este imposibil să te împărtășești de Duhul Sfânt.

Dacă ar fi să ierarhizăm Sfintele Taine după importanța lor, cred că Taina cea mai importantă este cea a Preoției. Fără această

Taină, celelalte ar fi imposibil de administrat. Preoția a fost instituită de Mântuitorul Hristos imediat după Învierea Sa din morți, în Duminica Învierii, când Iisus intră în casa unde erau adunați Apostolii de frica iudeilor și suflă asupra lor Duh Sfânt, transformându-i din Ucenici în Apostoli (cf. In 20). De-ndată ce au primit misiunea preoției, au dobândit responsabilitatea mijlocirii între Cer și pământ, prin puterea nevăzută de a dezlega toate legăturile puse asupra omului și de a-l povățui spre viața cea Veșnică:

– Preoția este Darul lui Dumnezeu dat oamenilor, prin care Dar oamenii se împărtășesc de Duhul lui Dumnezeu;

– Preotul este cel care ia bebelușul din fașă și-l naște din apă și din Duh (cf. In 5, 3), purtându-l pe brațele sale și închinându-l lui Dumnezeu prin îmbisericire;

– Preotul îl împărtășește pe cel nou-botezat cu Trupul și Sângele Domnului, fără de care nu se poate moșteni viața veșnică;

– Preotul se roagă și se îngrijește de micuțul creștin ca acesta să crească și sufletește, catehizându-l spre primirea învățăturilor celor de suflet folositoare;

– Preotul îi primește mărturiile și le dezleagă pentru a-și reînnoi viața din căderile în ispite și păcate. Dezlegarea păcatelor este lucrarea cea mare prin care se oferă creștinului izbăvire de bolile sufletești și trupești;

– Preotul îl leagă prin Taina Cununii de consoartă pentru tot timpul vieții și pentru veșnicie, întemeindu-și familia din care se nasc alte generații de oameni. Unirea bărbatului cu femeia este cea mai puternică legătură de dragoste, care, odată ce este binecuvântată de Biserică, nu se mai poate desface niciodată;

– Preotul este cel care ascultă nenumăratele necazuri și neajunsuri, oferind atât suport psihologic, cât, mai ales, duhovnicesc, pentru depășirea momentelor neprielnice;

– Preotul este cel care-l conduce pe credincios în rugăciune pe ultimul său drum pământesc, pecetluindu-i mormântul până la Judecata cea obștească;

– Preotul trebuie să îndure vitregiile vremii, ispitele vrăjmașului, bârfele lumii, având datoria sfântă ca, indiferent de conjunctură, să-i descopere creștinului Calea, Adevărul și Viața.

Vrednicul de pomenire, ÎPS Iustinian Chira, Arhiepiscopul Maramureșului și Sătmărulei, mi-a spus, atunci când am primit Darul Preoției, câteva cuvinte pe care nu le voi uita niciodată, iar printre altele a zis: „Dacă vor veni vremuri peste omenire atât de tulburi încât în biserică nu va mai intra niciun om, acolo totuși va fi mereu unul: PREOTUL”!

pr. dr. Ioan IURCEA, Ruscova

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine, în exclusivitate, autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București

Telefon: 021.222.0724,

Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@uur.ro

Redactor-șef:

Ioan Herbil

Redactor:

Ștefania Pietreanu

Tehnoredactare și culegere:

Ștefania Pietreanu

Tiparul executat la

Tipografia

„RCR PRINT”

ISSN 1223-5210